

KUOPIO

Käyttösuunnitelma 2025

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue

Sisällysluettelo

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen käyttösuunnitelma	2
Johdanto	2
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	2
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tuloslaskelmat	5
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen talousarvion sitovuus	8
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen investoinnit	9
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen Henkilöstösuunnitelma	11
Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut	12
Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut	23
Taidepalvelut	32
Johdon tukipalvelut	41

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen käyttösuunnitelma

Johdanto

Talousarvion käyttösuunnitelman tarkoitus

Talousarvion käyttösuunnitelmalla tarkoitetaan kaupunginvaltuuston hyväksymää toiminta- ja taloussuunnitelmaa yksityiskohtaisempaa toiminnallista ja taloudellista selvitystä tehtävistä ja määrärahoista. Käyttösuunnitelmilla toimielimet jakavat määrärahat ja tuloarviot vastuualueille sekä asettavat tarkennetut tavoitteet tuotettaville palveluille. Investointimäärärahat jaetaan eri hankkeille ja kohteille tarpeen mukaan.

Talousarvion käyttösuunnitelman laatimisen velvoite

Kuntalain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Valtuuston hyväksytyä talousarvion kaupunginhallitus ja lautakunnat päättävät talousarvion käyttösuunnitelmista eli tarkistavat talousarvioesityksiinsä sisältyneet alustavat esitykset käyttösuunnitelmiksi. Talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaan lautakuntien on laadittava talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat siten, että ne on hyväksytty 29.1.2025 mennessä. Kaupunginhallitus hyväksyy elinvoima- ja konsernipalvelujen, yleishallinnon ja Tilapalvelujen käyttösuunnitelmat 3.2.2025. Samassa yhteydessä annetaan lautakuntien hyväksymät käyttösuunnitelmat kaupunginhallitukselle tiedoksi.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue edistää asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä ehkäisee asukkaiden sosiaalista eriarvoistumista. Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tuottamilla palveluilla tuotetaan ennaltaehkäiseviä palveluita ja vahvistetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja kaupungin vetovoimaisuutta ja pitovoimaa. Palvelut koostuvat omatoimisesta ja ohjatusta hyvinvointia edistävästä toiminnasta sekä taidepalveluista.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen toimintaa ohjaa Kuopion strategia ja sen eri toteuttamishohjelmat. Palvelualueen toiminnan ja palvelutarjonnan kehittämistä linjaa erityisesti Hyvinvoiva Kuopio -ohjelma. Hyvinvoiva Kuopio -ohjelman mukaisella, pitkäjänteisellä ja tutkittuun tietoon perustuvalla toimintakulttuurin sekä toiminnan kehittämisen taidolla tähdätään kuopiolaisten nykyistä parempaan hyvinvointiin. Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueella on keskeinen rooli, kun toimintaa kehitetään Kuopion hyvinvointikertomuksen ja kaupunkitasoisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja painopisteiden linjassa muun muassa vuonna 2023 valmistuneiden Liikkuva Kuopio ja Kulttuuri Kuopio -ohjelmien toimenpiteissä. Näiden rinnalle toimintaa ohjaamaan on rakennettu, ja joita edelleen kehitetään, Meidän Kuopio -periaatteet, jotka tähtäävät asukkaiden osallistamiseen kaupunkia kehitettäessä sekä kaupungin palvelutarjontaa suunniteltaessa ja toteutettaessa sekä asukastoimintaa ja lähidemokratiatoimintaa kehitettäessä kaupungin eri alueilla.

Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut

Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut ja yhteistyötahot tarjoavat monipuoliset toimintaympäristöt sekä mahdollisuudet ja olosuhteet omatoimiselle tekemiselle, kokemiselle, tiedonhauille ja harrastamiselle. Kaupungin omia palveluita tuottavat kaupunginkirjasto, liikuntapaikat ja museokeskus.

Kuopion kaupunginkirjasto tarjoaa kirjastopalvelut pääkirjastossa, 13 lähikirjastossa, kolmessa kirjastoautossa sekä verkko- ja mobiilikirjastossa. Kaavi ja Tuusniemi ostavat kirjastopalvelut Kuopiolta. Kahdeksan Kuopion kaupunginkirjaston lähikirjastoista on omatoimikirjastoja, ja asiakkaat pääsevät niihin rajoitetusti myös silloin, kun henkilökunta ei ole paikalla. Kuopion kaupunginkirjasto toimii opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella alueellisen kehittämistehtävän kirjastona alueenaan Etelä- ja Pohjois-Savo. Alueellisen kehittämistehtävän kirjastona Kuopion kaupunginkirjasto tukee toimialueensa yleisten kirjastojen kehittymistä, henkilöstön osaamista sekä edistää yleisten kirjastojen keskinäistä yhteistoimintaa. Opetus- ja kulttuuriministeriö resursoi tehtävän kokonaan. Kuopion kaupunginkirjasto on mukana paitsi alueellisessa, myös valtakunnallisessa ja kansainvälisessä kirjastoyhteistyössä.

Kirjaston tehtävänä on ehkäistä maksuttomien ja helposti saavutettavien palveluiden avulla syrjäytymistä. Kirjasto tarjoaa kokoelmien, asiakas- ja tietopalvelujen, tilojen, pedagogisen toiminnan ja tapahtumien kautta yhdenvertaisia mahdollisuuksia

sivistykseen, tietoon, oppimiseen, aktiiviseen kansalaisuuteen, demokratiaan ja sananvapauteen. Kirjaston tehtävänä on edistää lukemista ja tehdä mediakasvatusta aineistojen, sisältöjen avaamisen, tietopalvelun ja muun toiminnan avulla, toimia kohtaamispaikkana tarjoten tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää kulttuurista ja yhteiskunnallista vuoropuhelua. Kirjasto tarjoaa ja kehittää verkkopalveluja ja -aineistoja fyysisten aineistojen ja palveluiden rinnalla. Palveluiden yleinen digitalisoituminen lisää kuntalaisten avuntarvetta palvelujen ja tiedonlähteiden tavoittamisessa. Kirjastopalvelut tarjotaan kaikille kuntalaisille ja tässä on huomioitava erityisesti lasten ja nuorten yhdenvertaiset mahdollisuuden päästä palvelujen piiriin, lapsiperheet, eri kieli- ja kulttuuriryhmät, erityistä tukea tarvitsevat, lukemisesteiset, liikkumisesteiset, väestön ikääntyminen, digitaalisten puute sekä eri puolilla kuntaa asuvat kuntalaiset. Kirjastopalvelut vahvistavat kaupungin vetovoimaa ja lähipalveluina luovat yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja hyvinvointia eri asuinalueilla asuville kuntalaisille.

Museokeskus koostuu Kuopion kulttuurihistoriallisesta museosta, Kuopion luonnontieteellisestä museosta ja Kuopion taidemuseosta sekä museoiden yhteisestä yleisötyön tiimistä. Museoiden toimintaa ja valtionosuusrahoitusta säätelee museolaki. Museoiden toiminta perustuu Kuopion kaupungin museosäännössä vahvistettuihin museoiden tehtäviin. Kulttuurihistoriallisen museon toimintaa ohjaa lisäksi muinaismuistolaki sekä maankäyttö- ja rakennuslaki. Tallentamis- ja säilyttämistehtävät ovat museoiden ydintoimintaa. Museot tuottavat ja popularisoivat tutkimukseen perustuvaa tietoa ja tarjoavat monipuolisia asiantuntijapalveluita. Museot ovat hyvinvointia edistäviä, helposti saavutettavia, toiminnallisia ja elämyksellisiä oppimisympäristöjä, kulttuurilaitoksia ja asiantuntijaorganisaatioita. Ne tuottavat monipuolisia näyttelyitä ja tapahtumia, jotka osaltaan vahvistavat Kuopion kaupungin vetovoimaa ja palveluita. Kuopion kaupungin museot ovat oman toimialansa alueellisia vastuumuseoita Pohjois-Savossa, luonnontieteellisen museon vastuualueeseen kuuluu lisäksi Etelä-Savo, Pohjois-Karjala ja Etelä-Karjala. Alueellisilla vastuumuseoilla on museolakiin perustuvat, valtionosuusrahoitetut alueelliset tehtävänsä.

Kuopion museon, Kuopion pääkirjaston ja Kahvila Kantin palvelut muodostavat yhdessä Kantin palvelukokonaisuuden. Kantissa museo- ja kirjastopalvelut tuottavat hyvinvointia edistäviä, eri kohderyhmiä huomioivia palveluita. Kuopion kaupungin vuokraama, kulttuurihistoriallisen museon ja luonnontieteellisen museon keskitetty työskentely-, arkisto- ja asiakaspalvelutila entisessä Kuopion postitalossa, Kuopion museon välittömässä läheisyydessä, otettiin kokonaisuudessaan käyttöön joulukuussa 2023. Taidemuseon kokoelmatila valmistui 2023 ja kokoelmien siirto uuteen kokoelmatilaan saatiin päätökseen toukokuussa 2024. Kokoelmatilojen järjestelytyö jatkuu alkuvuoteen 2025.

Liikuntapaikkapalvelut edistävät liikkuvaa Kuopiota ja tarjoavat kuntalaisille palveluita sisä- ja ulkoliikuntapaikoilla. Liikuntapaikat mahdollistavat omatoimisen liikkumisen lisäksi ohjatun liikunnan harrastamiseen niin kuopiolaisille kuin valtakunnallisille sekä kansainvälisille liikkujille ja urheilijoille. Liikuntapaikoilla on myös mahdollista järjestää kaiken kokoisia tapahtumia niin liikunnan, urheilun kuin muidenkin tapahtumien muodossa.

Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut

Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut aktivoivat yhteistyössä kaupungin muiden palvelualueiden, järjestöjen ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa kaupunkilaisia toimimaan oman ja toistensa hyvinvoinnin ja terveyden edistäjinä. Kaupungin omia palveluita tuottavat kansalaistoiminnan palvelut sekä kansalaisopisto.

Kansalaistoiminnan palvelut koostuvat avustus- ja järjestöpalveluista, liikunnan ja kulttuuritoiminnan edistämisen palveluista, Kino Kuvakukon elokuvatoiminnasta, asukastoiminnasta, hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen sekä ehkäisevän päihdetyön koordinoinnista. Hyvinvoiva Kuopio, Liikkuva Kuopio ja Kulttuuri Kuopio -ohjelmia ja Meidän Kuopio -toimintamallia kehittämällä ja toimintaa koordinoimalla edistetään kuopiolaisten hyvinvointia monialaisesti. Yksikön vastuulle kuuluu myös poikkihallinnollinen palveluiden asiakaslähtöinen kehittäminen palvelumuotoilun menetelmin ja HYTE-yhteistyö hyvinvointialueen kanssa

Kansalaisopisto-opetuksen keskiössä ovat kansalaistaidot eri muodoissaan, yhdessä oppimisen ja opiskelijoiden omien vahvuuksien tunnistamisen kautta tuetaan kuntalaisten taitoja osallistua ja vaikuttaa kestävänsä tulevaisuuden rakentamiseen. Erityisesti ikääntyneiden suhteellisen osuuden lisääntyminen väestössä lisää elinikäisen oppimisen palvelutarvetta. Verkkokurssitarjontaa ja monimuotoista opetusta kehitetään edelleen osallistujien tarpeita vastaaviksi.

Taidepalvelut edistävät Kuopion ja ympäristökuntien asukkaiden viihtyvyyttä ja hyvinvointia järjestämällä teatteri-, musiikki- ja muita kulttuurielämyksiä ja tapahtumia sekä kokous- ja kongressitoimintaa. Taidepalveluiden toiminnan keskeisenä muutoksena aiemman toiminnan rinnalla ovat merkittävät panostukset kokous- ja kongressitoiminnan kehittämiseen muun muassa asiakaslähtöisen palvelumuotoilun keinoin. Ulosvuokraustoiminnan kasvattaminen vaikuttaa taidelaitosten toimintakulttuuriin ja siinä on johdettavaa, mutta toisaalta valtion tulevat rahoitusleikkaukset pakottavat kasvattamaan omien tulojen osuutta.

Kuopiolaisten hyvinvoinnin tila, ikärakenteen muutos ja muut toimintaympäristön muutokset edellyttävät palveluiden kehittämistä. Tavoitteena on ennaltaehkäisevien palveluiden käytön lisääminen. Hyvinvoinnin edistämisen palvelut edistävät edellä mainittujen strategisten tavoitteiden lisäksi myös kaupungin tunnettuutta ja veto- ja pitovoimaa, mikä näkyy asukastyytyvyydenä, muuttovoittona sekä matkailun lisääntymisenä ja kansainvälistymisenä. Palvelujen kehittämiseen

vaikuttaa lisäksi yleisen vaatimustason nousu ja eri kohderyhmien muuttuvat palvelutarpeet. Kuopion hyvinvointia edistävät palvelut palvelevat koko maakuntaa ja laajemminkin koko Itä-Suomea.

Eri toimintoja ja palveluja kehitetään yhdessä asukkaiden ja asiakkaiden kanssa sekä kumppanuuteen perustuvissa yhteistyöverkostoissa. Kehittämistyössä painotetaan ennaltaehkäisyä, varhaista tukemista ja poikkihallinnollista sekä monitoimijaista yhteistyötä. Asukkaiden osallistuminen suunnitteluun ja toteutukseen on normaali toimintatapa kaikkien palvelujen kehittämisessä.

Viime vuosina kaupunki on investoinut liikunta- ja kulttuuritiloihin merkittävästi. Savilahden liikunta- ja tapahtumakeskus avattiin käyttäjille elokuussa 2024. Kaupungin omat investoinnit tiloihin vähenevät. Suurempia tulevia investointitarpeita ovat museoiden kokoelmatilaratkaisut, Väinölänniemen stadionin peruskorjaus ja pääkirjaston peruskorjaus. Keskuskentän jalkapallostadion ja Puijon mäkiakeskus tarkastellaan erilliskysymyksinä.

Kaupungin tuottamien liikuntapaikkapalvelujen lisäksi asukkaiden kysyntään vastaavat myös yksityiset palveluntuottajat. Kaupunki on edistänyt yksityisen palvelutuotannon kehittämistä harkinnanvaraisesti tukemalla investointiavustuksin ja hankkimalla käyttöaikaa kaupungin tuottamien palveluiden tarpeisiin.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Hyvinvointia edistävien palveluiden palvelumuotoilua jatketaan, ja niiden yhteistä tiedotusta, markkinointia ja viestintää lisätään. Tavoitteena on saada palvelut kohtaamaan erityisesti ne kuntalaiset, jotka niitä eniten tarvitsevat. Tämä huomioidaan palveluverkoston kehittämisessä ja palvelutarjonnassa.

Digitaalisuutta lisätään asiakaspalvelun parantamiseksi, palvelujen tehostamiseksi ja resurssiviisaan toiminnan kehittämiseksi. Resurssiviisaus huomioidaan mm. kirjastopalveluiden kehittämisessä uuden kirjastoauton suunnittelussa vanhentuvan kirjastoauton tilalle. Tilanhallinta-, kulunvalvonta- ja älylukitusjärjestelmien sekä verkkomaksamisen kehittämistä jatketaan ja tuetaan tiedolla johtamisen ratkaisuiden kautta. Toimintaympäristön muuttuessa henkilöstön osaamista ja digikyvykkyyttä kehitetään jatkuvasti. Kumppanuus viranomaisten, yritysten, tutkimuslaitosten ja järjestöjen kanssa lisääntyy. Asukkaiden osallistumismahdollisuudet palvelujen kehittämiseen ja toteuttamiseen kasvavat myös virtuaalisten palvelukanavien ja alustojen myötä.

Avustus- ja maksupolitiikan uudistaminen jatkuu yhteistyössä muiden suurten/keskisuurten kaupunkien kanssa. Asukkaiden hyvinvointiin liittyvän tiedonkeruun ja analysoinnin menetelmiä sekä hyvinvointiviestintää kehitetään tukemaan kaupungin hyvinvointityötä.

Talouden tasapainotusohjelman vaikutukset

Kuopion kaupungin talouden tasapainotusohjelman toimenpiteet näkyvät vuonna 2025 hyvinvoinnin edistämisen palvelualueella erityisesti käyttömaksujen korotuksina, avustusmäärärahojen vähenemisenä sekä palvelutason alentumisena ja palvelutarjonnan vähenemisenä.

Vaikutukset lapsiin ja nuoriin, ympäristöön ja yrityksiin

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue tukee toiminnallaan yhdenvertaista kansalaisuutta aikuisten ja lasten sekä eri lapsiryhmien välillä. Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue tarjoaa lapsille ja nuorille monipuoliset mahdollisuudet harrastamiseen sekä lasten ja nuorten sosiaaliin, tiedollisiin ja kulttuurisiin tarpeisiin.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue tekee yhteistyötä kaupunkiympäristön palvelualueen ja tilapalveluiden kanssa ympäristöystävällisen toimintaympäristön kehittämiseksi ja pyrimme edistämään asukkaiden ympäristöystävällistä asenneilmapiiriä ja toimintatapoja.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tuottamat palvelut lisäävät asuin ympäristön vetovoimaisuutta ja asiakasvirtaa alueen yrityksille ja muille toimijoille. Lisäksi kirjastot tarjoavat tiloja etätöiden tekemiseen ja kokoontumiseen.

Talouden tasapainotamisesta johtuvat käyttömaksujen korotukset, avustusmäärärahojen lasku ja palvelutason alenemiset voivat vähentää asukkaiden mahdollisuuksia käyttää palvelualueen tuottamia palveluita.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tuloslaskelmat

HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN PALVELUALUE					
1 000 €	TP 2023	TA+M 2024	KS 2025	Muutos € 2024-2025	Muutos-% 2024-2025
TOIMINTATULOT	11 786	12 869	14 814	1 945	15,1 %
Myyntitulot	1 561	1 541	2 079	538	34,9 %
Maksutulot	5 850	6 766	7 921	1 155	17,1 %
Tuet ja avustukset	1 320	1 300	1 257	-43	-3,3 %
Muut toimintatulot	3 056	3 262	3 557	295	9,0 %
Tilavuokratulot	468	582	637	55	9,5 %
Muut vuokratulot	2 003	2 224	2 439	215	9,7 %
Muut tulot	585	456	481	25	5,4 %
TOIMINTAMENOT	-59 562	-64 361	-65 684	-1 323	2,1 %
Henkilöstömenot	-21 823	-22 535	-22 621	-86	0,4 %
Palkat ja palkkiot	-17 470	-18 127	-18 291	-164	0,9 %
Henkilösivumenot					
Eläkemenot	-3 654	-3 848	-3 785	63	-1,6 %
Muut henkilösivumenot	-699	-560	-545	15	-2,7 %
Palvelujen ostot	-7 378	-8 029	-7 646	384	-4,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 574	-2 329	-2 363	-34	1,5 %
Avustukset	-4 029	-4 111	-3 751	360	-8,8 %
Muut toimintamenot	-23 758	-27 357	-29 304	-1 947	7,1 %
Tilavuokramenot	-23 119	-26 754	-28 638	-1 884	7,0 %
Muut vuokramenot	-406	-436	-502	-66	15,2 %
Muut menot	-233	-167	-164	4	-2,1 %
TOIMINTAKATE	-47 775	-51 492	-50 870	622	-1,2 %

Tuloslaskelmat vastuualueittain

OMATOIMISEN HYVINVOINNIN PALVELUT					
1 000 €	TP 2023	TA+M 2024	KS 2025	Muutos € 2024-2025	Muutos-% 2024-2025
TOIMINTATULOT	6 028	6 226	7 679	1 453	23,3 %
Myyntitulot	685	553	826	273	49,5 %
Maksutulot	3 029	3 315	4 365	1 050	31,7 %
Tuet ja avustukset	504	326	326	0	0,0 %
Muut toimintatulot	1 809	2 032	2 162	130	6,4 %
Tilavuokratulot	236	273	388	115	42,1 %
Muut vuokratulot	1 352	1 529	1 519	-10	-0,7 %
Muut tulot	221	230	255	25	10,7 %
TOIMINTAMENOT	-33 417	-37 343	-38 895	-1 552	4,2 %
Henkilöstömenot	-8 307	-8 537	-8 476	62	-0,7 %
Palkat ja palkkiot	-6 625	-6 867	-6 850	17	-0,3 %
Henkilösivumenot					0,0 %
Eläkemenot	-1 410	-1 458	-1 421	37	-2,6 %
Muut henkilösivumenot	-272	-212	-205	7	-3,4 %
Palvelujen ostot	-4 846	-5 167	-4 948	219	-4,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 046	-1 863	-1 861	2	-0,1 %
Avustukset	0	0	0	0	0,0 %
Muut toimintamenot	-18 218	-21 776	-23 611	-1 835	8,4 %
Tilavuokramenot	-17 938	-21 464	-23 255	-1 791	8,3 %
Muut vuokramenot	-199	-242	-290	-48	19,8 %
Muut menot	-80	-70	-66	4	-5,3 %
TOIMINTAKATE	-27 389	-31 117	-31 216	-99	0,3 %

OHJATUN HYVINVOINNIN JA OMAEHTOISEN OPPIMISEN PALVELUT					
1 000 €	TP 2023	TA+M 2024	KS 2025	Muutos € 2024-2025	Muutos-% 2024-2025
TOIMINTATULOT	2 605	2 320	2 442	122	5,3 %
Myyntitulot	747	788	880	92	11,7 %
Maksutulot	1 325	1 391	1 421	30	2,2 %
Tuet ja avustukset	272	68	68	0	0,0 %
Muut toimintatulot	261	73	73	0	0,0 %
Tilavuokratulot	17	0	0	0	0,0 %
Muut vuokratulot	49	67	67	0	0,0 %
Muut tulot	194	6	6	0	0,0 %
TOIMINTAMENOT	-12 143	-12 554	-12 213	341	-2,7 %
Henkilöstömenot	-5 258	-5 520	-5 565	-45	0,8 %
Palkat ja palkkiot	-4 203	-4 439	-4 500	-60	1,4 %
Henkilösivumenot					0,0 %
Eläkemenot	-885	-943	-931	12	-1,3 %
Muut henkilösivumenot	-170	-137	-134	3	-2,2 %
Palvelujen ostot	-864	-993	-924	69	-6,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-186	-181	-180	1	-0,6 %
Avustukset	-4 029	-4 111	-3 751	360	-8,8 %
Muut toimintamenot	-1 806	-1 749	-1 793	-44	2,5 %
Tilavuokramenot	-1 563	-1 596	-1 652	-56	3,5 %
Muut vuokramenot	-149	-123	-111	12	-9,6 %
Muut menot	-94	-30	-30	0	0,0 %
TOIMINTAKATE	-9 539	-10 234	-9 771	463	-4,5 %

TAIDEPALVELUT					
1 000 €	TP 2023	TA+M 2024	KS 2025	Muutos € 2024-2025	Muutos-% 2024-2025
TOIMINTATULOT	2 588	3 337	3 707	370	11,1 %
Myyntitulot	67	86	216	130	151,2 %
Maksutulot	1 495	2 060	2 135	75	3,6 %
Tuet ja avustukset	40	34	34	0	0,0 %
Muut toimintatulot	986	1 157	1 322	165	14,3 %
Tilavuokratulot	214	309	249	-60	-19,4 %
Muut vuokratulot	601	628	853	225	35,8 %
Muut tulot	170	220	220	0	0,0 %
TOIMINTAMENOT	-13 108	-12 994	-13 083	-88	0,7 %
Henkilöstömenot	-7 559	-7 602	-7 662	-60	0,8 %
Palkat ja palkkiot	-6 060	-6 113	-6 193	-80	1,3 %
Henkilösivumenot					0,0 %
Eläkemenot	-1 263	-1 299	-1 284	15	-1,2 %
Muut henkilösivumenot	-235	-190	-185	5	-2,7 %
Palvelujen ostot	-1 504	-1 320	-1 252	68	-5,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-336	-265	-297	-32	12,1 %
Avustukset	0	0	0	0	0,0 %
Muut toimintamenot	-3 710	-3 809	-3 873	-64	1,7 %
Tilavuokramenot	-3 599	-3 674	-3 738	-64	1,7 %
Muut vuokramenot	-54	-69	-69	0	0,0 %
Muut menot	-58	-66	-66	0	0,3 %
TOIMINTAKATE	-10 520	-9 657	-9 376	281	-2,9 %

JOHDON TUKIPALVELUT	TP	TA+M	KS	Muutos €	Muutos-%
1 000 €	2023	2024	2025	2024-2025	2024-2025
TOIMINTATULOT	566	986	986	0	0,0 %
Myyntitulot	62	114	157	43	37,7 %
Maksutulot	0	0	0	0	0,0 %
Tuet ja avustukset	504	872	829	-43	-4,9 %
Muut toimintatulot	0	0	0	0	0,0 %
Tilavuokratulot	0	0	0	0	0,0 %
Muut vuokratulot	0	0	0	0	0,0 %
Muut tulot	0	0	0	0	0,0 %
TOIMINTAMENOT	-893	-1 470	-1 493	-23	1,6 %
Henkilöstömenot	-699	-876	-919	-43	4,9 %
Palkat ja palkkiot	-581	-707	-748	-41	5,8 %
Henkilösivumenot					0,0 %
Eläkemenot	-96	-148	-149	-2	1,2 %
Muut henkilösivumenot	-22	-21	-22	0	1,4 %
Palvelujen ostot	-164	-550	-522	28	-5,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6	-20	-25	-5	25,0 %
Avustukset	0	0	0	0	0,0 %
Muut toimintamenot	-24	-24	-27	-3	12,5 %
Tilavuokramenot	-19	-20	-22	-2	10,0 %
Muut vuokramenot	-4	-2	-3	-1	50,0 %
Muut menot	-1	-2	-2	0	0,0 %
TOIMINTAKATE	-327	-484	-507	-23	4,8 %

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen talousarvion sitovuus

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovuus

Käyttötaloulosassa palvelualueita sitoo toimintakate. Lautakunnilla on oikeus tehdä palvelualueiden tuloarvioiden ja määrärahojen muutoksia, kun ne eivät muuta toimintakatetta. Toimintakatteeseen vaikuttavat ja palvelualueiden väliset muutokset on valtuuston hyväksyttävä.

Lautakunnilla on oikeus tehdä omien investointihankkeidensa välisiä määrärahasiirtoja. Määrärahaa ei kuitenkaan voi siirtää sellaiselle hankkeelle tai kohteelle, johon talousarviovuodelle ei ole varattu määrärahaa. Kaikki talousarvion investointihankkeet, joiden kustannusarviot tai lopullisiksi kokonaiskustannuksiksi tarkoitetut rahoitusvaraukset nousevat enemmän kuin alle 2,5 milj. euron hankkeissa 20 % ja muissa 0,5 milj. euroa, on käsiteltävä uudelleen kaupunginhallituksessa.

Käyttötalous:

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue

Investoinnit

Koneet ja kalusto

Muut aineelliset hyödykkeet / Taidehankinnat

Yhdyskuntarakentaminen - Kaupunkiympäristön ja Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueet valmistelevat yhdessä kohteet ja kaupunkirakennelautakunta tekee rahoituspäätöksen.

- Liikuntapaikkapalvelut

- Lähiliikuntapaikat

Sitovuus

Toimintakate

Sitovuus

Toimintakulut

Toimintakulut

Hyväksytään
kohdeluettelo

Hyväksytään
kohdeluettelo

Hyvinvoinnin edistämisen lautakuntaan nähden sitovuus

Käyttötalous:

Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut

Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut

Taidepalvelut

Johdon tukipalvelut

Lautakunta oikeuttaa apulaiskaupunginjohtajan tekemään mahdollisia määrärahan siirtoja vastuualueiden välillä ja asiakkuusjohtajat palveluprosessien välillä ja sisällä.

Investoinnit

Kalustoinvestoinnit (Apulaiskaupunginjohtaja päättää määrärahan jakamisesta vastuualueille/palveluprosesseille)

Muut aineelliset hyödykkeet / Taidehankinnat (museonjohtaja päättää määrärahan käytöstä)

Yhdyskuntarakentaminen - Kaupunkiympäristön ja hyvinvoinnin edistämisen palvelualueet valmistelevat yhdessä kohteet ja kaupunkirakennelautakunta tekee rahoituspäätöksen.

- Liikuntapaikat (Lautakunta päättää kohteet, ei euroja. Mahdolliset muutokset kohteisiin tuodaan lautakunnan käsittelyyn).

- Lähiliikuntapaikat (Lautakunta päättää kohteet, ei euroja. Mahdolliset muutokset kohteisiin tuodaan lautakunnan käsittelyyn).

Sitovuus

Toimintakate

Toimintakate

Toimintakate

Toimintakate

Sitovuus

Toimintakulut

Toimintakulut

Hyväksytään
kohdeluettelo

Hyväksytään
kohdeluettelo

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen investoinnit

Investoinnit 1 000 €		TA+M 2024	TA2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	2025-2028	Perustelut
Tietokone- ja viestintälaitteet								
Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta	Menot	-116	-194	-160	-160	-160	-674	
Koneet ja kalusto								
Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta	Menot	-1 615	-483	-640	-640	-640	-2 403	
Muut aineelliset hyödykkeet	Menot	-80	-60	-80	-80	-80	-300	Taidemuseon taideteosinvestoinnit.
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue								
Uudisrakentaminen		-15 660				-200		
Savilahden liikunta- ja tapahtumakeskus, väestönsuoja	50 200	-11 700						Valmistuu 8/2024.
Velvoiteautopaikat	4 000	-3 960						Luolaan liittyvä maksu, joka suoritetaan sisäisesti KYPille ja poistetaan pitkävaikutteisena menona.
Museon kokoelmatilat	10 000					-200	-200	Tarveselvitys käynnissä. Selvitetään toteutusvaihtoehtoja, mm. kaupungin olemassa olevien tilojen käyttöä ilman uudisrakentamista.
Peruskorjauskohteet		-200	-200	-500	-6 200	-6 000	-12 900	
Lippumäen uima- ja sisäliikuntahalli	1 500			-300	-1 200		-1 500	Hankeselvitys valmisteilla.
Väinölänniemen katsomo	1 000					-1 000	-1 000	Hankeselvitys ja tarveselvitys valmisteilla. Kytkeytyy kentän peruskorjaukseen.
Väestösuojien peruskorjaukset	10 000	-200	-200	-200	-5 000	-5 000	-10 400	Hankeselvitys valmisteilla.

HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN KONEET JA KALUSTO -INVESTOINNIT	TA 2025 esitys	Tietokone- ja viestintälaitteet (sis. av-välineet)	Koneet ja kalusto
Kirjastopalvelut: Kirjastojen lainausautomaatit	30 000	30 000	
Museokeskus: AV-laitteet (Kuopion museo)	34 000	34 000	
Museokeskus: Audioguide-laitteet, täydennys (Kuopion museo)	12 000	12 000	
Museokeskus: Taidemuseon perusnäyttelyn uudistus	310 000	20 000	290 000
Liikuntapaikkapalvelut: Kalustohankinnat	85 000		85 000
Kansalaistoiminta: Kalustohankinnat	10 000		10 000
Musiikkikeskus: Soitininvestoinnit	50 000		50 000
Musiikkikeskus: Konferenssitekniikan päivitys	23 000	23 000	
Musiikkikeskus: Kalustohankinnat	32 000		32 000
Kaupunginteatteri: Kalustohankinnat	91 000	75 000	16 000
Yhteensä	677 000 €	194 000 €	483 000 €

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2023 htv	KS 2024 htv	Ennuste 2024 htv	Muutos 2025 htv	TA 2025 htv	Eläköity- misarvio 2025 lkm
HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN PALVELUALUE						
Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut	182,0	185,9	185,9	0,5	186,4	11
Ohjatun hyvinvoinnin palvelut	84,0	88,0	88,0	1,5	89,5	0
Taidepalvelut	122,0	126,2	126,2	0,0	126,2	0
Johdon tukipalvelut	11,0	5,0	8,0	2,0	10,0	1
Palvelualue yhteensä	399,0	405,1	408,1	4,0	412,1	12

Lukuihin ei sisälly keskitetystä määrärahasta työllistämisarvo ja oppisopimuksella palkattu henkilöstö sekä kesätyöntekijät.

Eläköitymisarvio on puolet (1/2) 64 vuotta täyttävistä.

Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut

Kirjastopalveluiden henkilötyövuodet pysyvät ennallaan. Mikäli eläköityminen toteutuu ennusteiden mukaisesti ja kirjastoverkko pysyy ennallaan, tehtävät täytyy täyttää, niin että kirjastopalvelut pystytään toteuttamaan. Hankkeet vuoden 2025 osalta selviävät vasta myöhemmin, joten niihin liittyviä mahdollisia htv-muutoksia ei voida vielä ennakoita.

Museopalveluiden vakinaisen henkilöstön määrä pysyy ennallaan. Eläkeiässä vuonna 2025 on tai sen saavuttaa vuoden 2025 aikana 3 henkilöä. Vuosien 2026 - 2027 aikana varhaisimman eläkeiän saavuttaa kaksi työntekijää. Eläköitymisen myötä vapautuvat tehtävät on täytettävä, jotta museoiden palveluista ja mm. valtionosuusrahoitetuista alueellisista palveluvelvoitteista voidaan huolehtia. Palveltutuotannossa hyödynnetään myös ulkopuolista rahoitusta, joihin palkataan määräaikaista henkilöstöä. Hankkeet vuoden 2025 osalta selviävät vasta myöhemmin, joten niihin liittyviä määräaikaisten henkilöstön mahdollisia htv-muutoksia ei voida vielä ennakoita.

Liikuntapaikkojen uudistus ja tilojen lisäys +1,5 htv, -1 htv eläköitymisen kautta

Ohjatun hyvinvoinnin palvelut (kansalaistoiminnan palvelut ja kansalaisopisto):

Kansalaisopistolla henkilötyövuosisisäystä tulee +0,5 henkilötyövuoden verran liikunnanopetuksen määräaikaisten järjestelyiden vuoksi.

Kansalaistoimintaan tulee sisäystä yhden henkilötyövuoden verran ehkäisevän päihdetyön resurssin palkkauksesta.

Taidepalveluissa ei ole tiedossa henkilöstömuutoksia vuoden 2025 aikana.

Johdon tukipalveluissa henkilötyövuosisisäystä tulee kahdesta tila- ja tapahtumamyyntien henkilöstöstä.

Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut

Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut ja yhteistyötahot tarjoavat monipuoliset toimintaympäristöt sekä mahdollisuudet ja olosuhteet omatoimiselle tekemiselle, kokemiselle, tiedonhauille ja harrastamiselle. Kaupungin omia palveluita tuottavat kaupunginkirjasto, liikuntapaikat ja museokeskus.

Kuopion kaupunginkirjasto tarjoaa kirjastopalvelut pääkirjastossa, 13 lähikirjastossa, kirjastoautoissa sekä verkkokirjastossa. Kaavi ja Tuusniemi ostavat kirjastopalvelut Kuopiolta. Kahdeksan Kuopion kaupunginkirjaston lähikirjastoista on omatoimikirjastoja, ja asiakkaat pääsevät niihin rajoitetusti myös silloin, kun henkilökunta ei ole paikalla. Kuopion kaupunginkirjasto toimii opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella alueellisen kehittämistehtävän kirjastona alueenaan Etelä- ja Pohjois-Savo. Alueellisen kehittämistehtävän kirjastona Kuopion kaupunginkirjasto tukee toimialueensa yleisten kirjastojen kehittymistä, henkilöstön osaamista sekä edistää yleisten kirjastojen keskinäistä yhteistoimintaa. Opetus- ja kulttuuriministeriö resursoi tehtävän kokonaan. Kuopion kaupunginkirjasto on mukana paitsi alueellisessa, myös valtakunnallisessa ja kansainvälisessä kirjastoyhteistyössä.

Kirjaston tehtävänä on ehkäistä maksuttomien ja helposti saavutettavien palveluiden avulla syrjäytymistä. Kirjasto tarjoaa kokoelmien, asiakas- ja tietopalvelujen, tilojen, pedagogisen toiminnan ja tapahtumien kautta yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen, tietoon, oppimiseen, aktiiviseen kansalaisuuteen, demokratiaan ja sananvapauteen. Kirjaston tehtävänä on edistää lukemista ja tehdä mediakasvatusta aineistojen, sisältöjen avaamisen, tietopalvelun ja muun toiminnan avulla, toimia kohtaamispaikkana tarjoten tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää kulttuurista ja yhteiskunnallista vuoropuhelua. Kirjasto tarjoaa ja kehittää verkkopalveluja ja -aineistoja fyysisten aineistojen ja palveluiden rinnalla. Palveluiden yleinen digitalisoituminen lisää kuntalaisten avuntarvetta palvelujen ja tiedonlähteiden tavoittamisessa. Kirjastopalvelut tarjotaan kaikille kuntalaisille ja tässä on huomioitava erityisesti lasten ja nuorten yhdenvertaiset mahdollisuudet päästä palvelujen piiriin, lapsiperheet, eri kieli- ja kulttuuriryhmät, erityistä tukea tarvitsevat, lukemisesteiset, liikkumisesteiset, väestön ikääntyminen, digitaitojen puute sekä eri puolilla kuntaa asuvat kuntalaiset.

Museokeskus koostuu Kuopion kulttuurihistoriallisesta museosta, Kuopion luonnontieteellisestä museosta ja Kuopion taidemuseosta sekä museoiden yhteisestä yleisötyön tiimistä. Museoiden toimintaa ja valtionosuusrahoitusta säätelee museolaki. Museoiden toiminta perustuu Kuopion kaupungin museosäännössä vahvistettuihin museoiden tehtäviin. Kulttuurihistoriallisen museon toimintaa ohjaa lisäksi muinaismuistolaki sekä maankäyttö- ja rakennuslaki. Tallentamis- ja säilyttämistehtävät ovat museoiden ydintoimintaa. Museot tuottavat ja popularisoivat tutkimukseen perustuvaa tietoa ja tarjoavat monipuolisia asiantuntijapalveluita. Museot ovat hyvinvointia edistäviä, helposti saavutettavia, toiminnallisia ja elämyksellisiä oppimisympäristöjä, kulttuurilaitoksia ja asiantuntijaorganisaatioita. Ne tuottavat monipuolisia näyttelyitä ja tapahtumia, jotka osaltaan vahvistavat Kuopion kaupungin vetovoimaa ja palveluita. Kuopion kaupungin museot ovat oman toimialansa alueellisia vastuumuseoita Pohjois-Savossa, luonnontieteellisen museon vastuualueeseen kuuluu lisäksi Etelä-Savo, Pohjois-Karjala ja Etelä-Karjala. Alueellisilla vastuumuseoilla on museolakiin perustuvat, valtionosuusrahoitetut alueelliset tehtävänsä.

Kuopion museon, Kuopion pääkirjaston ja Kahvila Kantin palvelut muodostavat yhdessä Kantin palvelukokonaisuuden. Kantissa museo- ja kirjastopalvelut tuottavat tehtäviensä mukaisia hyvinvointia edistäviä palveluita. Kuopion kaupungin vuokraama, kulttuurihistoriallisen museon ja luonnontieteellisen museon keskitetty työskentely-, arkisto- ja asiakaspalvelutila entisessä Kuopion postitalossa, otettiin kokonaisuudessaan käyttöön joulukuussa 2023. Yhteinen, keskitetty tila on tehostanut museoiden yhteistyötä ja lisännyt asiantuntijapalveluiden saatavuutta sekä parantanut asiakaspalvelun laatua. Taidemuseon uusi kokoelmatila valmistui 2023, ja kokoelmien siirto uuteen kokoelmatilaan saatiin päätökseen toukokuussa 2024. Kokoelmatilojen järjestelytyö jatkuu alkuvuoteen 2025. Uusi kokoelmatila on oleellisesti parantunut kokoelmien säilymisen edellytyksiä sekä työskentelyolosuhteita.

Liikuntapaikkapalvelut edistävät liikkuvaa Kuopiota ja tarjoavat kuntalaisille palveluita sisä- ja ulkoliikuntapaikoilla. Liikuntapaikat mahdollistavat omatoimisen liikkumisen lisäksi ohjatun liikunnan harrastamiseen niin kuopiolaisille kuin valtakunnallisille sekä kansainvälisille liikkujille ja urheilijoille. Liikuntapaikoilla on myös mahdollista järjestää kaiken kokoisia tapahtumia niin liikunnan, urheilun kuin muidenkin tapahtumien muodossa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kirjastopalveluissa toiminnan yhtenä painopisteenä on lasten ja nuorten kirjastopalvelut sekä kuntalaisten monilukutaidon edistäminen ja lukevan Kuopion kehittäminen osana Kulttuuri-Kuopiota. Heikko lukutaito voi johtaa syrjäytymiseen. Monilukutaito antaa yhdenvertaisia valmiuksia yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja tukee demokratiakehitystä. Lukutaidon avulla vaalitaan sivistystä. Toisena painopisteenä hyvinvointihaasteisiin vastataan ja meidän kaikkien yhteistä Kuopiota rakennetaan kehittämällä kirjastoja kohtaamispaikkoina, tekemisen ja kokemisen paikkoina sekä osallistumisen ja osallisuuden paikkoina. Kolmantena painopisteenä ovat kirjaston verkkopalveluiden ja e-kokoelman jatkuva kehittäminen, niiden neuvonta, opastus ja digituki.

Liikuntapaikkapalveluissa toiminnan painopisteenä on palveluiden kehittäminen yhdessä kuntalaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa, muuttuvat asiakasarpeet ja palveluiden saavutettavuus huomioiden. Uusien jo valmistuneiden sekä valmistuvien liikuntapaikkojen palvelumuotoilua jatketaan. Palvelumuotoilun tavoitteena on liikkumisen ja asiakasmäärien lisääntyminen. Kassa- ja kulunvalvontajärjestelmän mahdollistaman verkkokaupan kehittämistä jatketaan ja asiakkaille tarjotaan tukea verkkokaupan käytössä. Palveluiden suunnittelussa ja toteuttamisessa noudatetaan LiikkuvaKuopio-ohjelman tavoitteita.

Museopalveluissa toiminnan painopisteitä ovat vaihtuvien näyttelyiden tuotannot, niihin liittyvät pedagogiset palvelut ja tapahtumat. Asiantuntijapalveluissa painotetaan museolakiin perustuvia alueellisia asiantuntija-, tuki- ja viranomaistehtäviä sekä paikallisia kulttuuri- ja luonnonympäristöön sekä taiteeseen, etenkin julkiseen taiteeseen liittyviä tehtäviä. Kokoelmien ja kokoelmatiedon digitaalisen saavutettavuuden edistämistä jatketaan. Taidemuseon uuden perusnäyttelyn suunnittelu ja toteuttaminen, mukaan lukien museon kirjastotilan muuttaminen yleisölle avoimeksi, etenkin nuorille suunnatuksi Olotilaksi, jatkuu. Tavoitteena on, että uudistus valmistuu syksyllä 2025. Taidemuseon ja Savonia AMK:n uusi yhteinen Seinätön taide -hanke jatkuu alkuvuoteen 2027. Korttelimuseon palvelukonseptin kehittäminen jatkuu, tarveselvitys valmistuu alkuvuodesta 2025. Kulttuurihistoriallisen museon ja Luonnontieteellisen museon yhteisen kokoelmatilaratkaisun tarveselvitustöitä jatketaan, ja tavoitteena on, että tarveselvitys valmistuu alkuvuodesta 2025. Ohjatun museopedagogisen työn, tapahtumatuotannon ja verkkopedagogisten palveluiden kehittämistä jatketaan. Yleisötyön henkilöstöresurssin vähenemisen vuoksi Korttelimuseon aukioloaikoja supistetaan ennakoitua hiljaisemman kysynnän jaksoina huhtikuussa sekä syys-marraskuussa.

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia		<p>Kirjasto osallistaa ja luo osallisuutta. Kirjastopalvelut edistävät aineistojen, monipuolisten palvelujen, tapahtumien ja pedagogisen toiminnan avulla yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua ja demokratiakehitystä. Kirjastopalvelut edistävät monilukutaitoa, joka ehkäisee syrjäytymistä ja antaa kuntalaisille valmiuksia osallistumiseen ja yhteiskunnan rakentamiseen.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden palvelut tuotetaan laadukkaasti, asukkaat ja yhteistyökumppanit osallistaen.</p> <p>Museot ylläpitävät tietopalveluita, popularisoivat näyttelyillä ja tapahtumissa tutkimukseen perustuvaa tietoa, ja edistävät siten monipuolisesti yhteiskunnallista vuoropuhelua ja keskustelua.</p>
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja ympäristön esteettömyyttä	Katurivallisuusindeksi Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä	<p>Kirjastopalvelut kuntalaisten lähipalveluina ja eri asuinalueilla vahvistavat arjen turvallisuutta. Ne ovat maksuttomia ja helposti saavutettavissa ja niiden esteettömyyttä kehitetään edelleen.</p> <p>Liikuntapaikkapalvelut vahvistavat arjen turvallisuutta. Liikuntapaikat sijaitsevat asutusalueiden välittömässä läheisyydessä. Osa liikuntapaikoista on maksuttomia ja kokonaisuudessa liikuntapaikat ovat keskimääräisesti n. 80% subventoituja. Liikuntapaikkojen esteettömyyttä ja opastusta kehitetään edelleen.</p> <p>Museoissa kehitetään edelleen näyttelyiden ja tapahtumien esteettömyyttä sekä asiantuntijapalveluiden saavutettavuutta.</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	Virkistys- ja urheilualueiden määrä / 1000 asukasta Asukastoiminnan ja nuorisotilojen kävijämäärät	Kirjastot ovat ja niitä edelleen kehitetään talousarvion tuomien resurssien puitteissa aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä lisääviksi, helposti saavutettaviksi matalan kynnyksen kohtaamispaikoiksi. Saavutettavuutta lisätään mm. omatoimiratkaisuilla, verkkopalveluilla ja e-aineistoilla. Liikuntapaikkoja kehitetään vuosittain hyväksyttävän talousarvion investointiosan mukaisesti. Museot järjestävät asiantuntijaopastettuja retkiä kaupunkialueella ja luontoon. Museot ovat helposti saavutettavia, aktiivisuutta inspiroivia ja yhteisöllisyyttä lisääviä kohtaamispaikkoja.
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä	Lasten ja nuorten liikkuminen, aikuisten liikkuminen Kotona asuvien 75-vuotta täyttäneiden osuus ikäluokasta	Kirjastopalvelut tukevat kuntalaisten harrastustoimintaa ja arjen fyysistä aktiivisuutta tarjoamalla liikkumiseen innostavaa kirjastoaineistoa, lainaamalla liikuntavälineitä ja järjestämällä maksuttomia tapahtumia kaikille kuntalaisille. Matalan kynnyksen maksuttomana palveluna kirjasto on myös syy lähteä liikkeelle. Liikuntapaikkapalvelut mahdollistavat kattavasti asukkaiden omaehtoisen liikunnan harrastamisen. LiikkuvaKuopion viestintää, markkinointia ja myyntiä kehitetään jatkuvasti. Museot tuottavat ja järjestävät näyttelyitä ja tapahtumia, jotka osaltaan lisäävät kuopiolaisten sosiaalista verkostoitumista ja fyysistä aktiivisuutta. Museoiden näyttelyt ovat maksuttomia alle 18-vuotiaille lapsille ja nuorille. Museot edistävät kaupunkilaisten harrastustoimintaa ja fyysistä aktiivisuutta järjestämällä omatoimisia ja ohjattuja julkisen taiteen kierroksia sekä muita asiantuntijaopastettuja retkiä.
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä	Nuorten päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö Aikuisten päihteiden käyttö	Kirjastopalvelut ehkäisevät syrjäytymistä ja edistävät hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä tarjoavat eri kohderyhmälle mielekästä päihteetöntä ajanvietettä ja päihteettömiä tapahtumia mielen hyvinvoinnin tueksi. Kirjasto tekee yhteistyötä eri toimijoiden kanssa nuorten ja kaikkien ikäryhmien hyvinvoinnin edistämiseksi. Liikuntapaikkapalvelut ehkäisevät syrjäytymistä ja edistävät hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä tarjoavat eri kohderyhmille mielekästä päihteetöntä ajanvietettä kattavien liikkumisympäristöjen myötä. Museot pyrkivät sisällöllään edistämään syrjäytymisuhan olla olevien nuorten hyvinvointia. Nuorille suunnitellut tapahtumat ovat päihteettömiä ja kannustavat päihteettömyyteen. Yhteistyötä

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
			nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi tehdään eri toimijoiden kanssa.
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi kohenee	Positiivista mielenterveyttä kokeneiden osuus	<p>Kirjastopalvelut ovat maksuttomia matalankynnyksen palveluja, jotka tukevat kuntalaisten mielen hyvinvointia. Kirjastoissa on omat tilat ja aineistot lapsille ja nuorille ja omatoimisten kirjastokäyntien lisäksi kirjasto järjestää ja tuottaa myös lapsille, nuorille ja perheille omia tapahtumia sekä yksin että yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.</p> <p>Liikuntapaikkapalvelut mahdollistavat kattavasti asukkaiden omaehtoisen liikunnan harrastamisen, joka edistää mielen hyvinvointia.</p> <p>Museokeskus edistää omalta osaltaan perhekeskusverkoston rakentumista Ilona-verkoston kautta. Hyvinvointipalveluiden yhteistyöverkoston ja muiden kaupungin kulttuuritoimijoiden kanssa museot tuottavat tapahtumia mm. lapsiperheiden ja nuorten hyvinvoinnin tueksi. Museot tarjoavat perheille omaehtoisia ja ohjattuja museopedagogisia sisältöjä.</p>
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Yksinäisyyden kokeminen vähenee	Lasten ja nuorten kokema yksinäisyys Aikuisten kokema yksinäisyys	<p>Kirjastopalvelut ehkäisevät yksinäisyyden kokemista sillä kirjastotilaan on helppo tulla yksin tai yhdessä. Tutkitusti yksinäisyyden kokemista vähentää se, kun kirjastoissa ollaan saman asian äärellä. Kirjastopalvelut edistävät perhekeskusverkoston rakentumista Ilona-verkoston kautta ja tuottavat tapahtumia lapsiperheiden ja nuorten hyvinvoinnin tueksi.</p> <p>Liikuntapaikkapalvelut mahdollistavat kattavasti asukkaiden omaehtoisen liikunnan harrastamisen yksin tai yhdessä. Lisäksi liikuntapaikkapalveluiden hallinnoimissa tiloissa järjestetään vuosittain tuhansia tunteja toimijoiden järjestämiä tilaisuuksia.</p> <p>Perheille tarjotaan omaehtoisia ja ohjattuja museopedagogisia sisältöjä. Museokeskus osallistuu perhekeskusverkoston toimintaan. Hyvinvointipalveluiden yhteistyöverkoston ja muiden kaupungin kulttuuritoimijoiden kanssa museot tuottavat tapahtumia mm. lapsiperheiden ja nuorten hyvinvoinnin tueksi. Museovierailulle on helppo tulla yksin, ja museovierailu parhaimmillaan yhdistää asiakkaita. Tämä voi lievittää yksinäisyyden kokemista.</p>
1.4. Laadukas varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus	Tarjoamme kaikille lapsille ja nuorille laadukkaan varhaiskasvatuksen ja koulupolun sekä siihen tarvittavan tuen	Perusopetus: opetuksen eurot / oppilas, vuosiviikkotunnit / oppilas, ryhmäkoko, Kuopion koulutuspoliittisen ohjelman toteutuminen	Kirjastopalvelut edistävät lasten ja nuorten lukemista, tiedonhankintaa ja osallistumista varhaiskasvatus- ja koulupolun aikana mediakasvatussuunnitelmien sekä kirjaston ja perusopetuksen OPSiin kirjaton yhteistyösuunnitelman ja kirjaston ja

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
			<p>varhaiskasvatuksen yhteistyösuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Museoiden näyttelyisällöt tukevat koulujen opetussuunnitelmia. Museot tukevat tiedonhankintaa mm. ylläpitämällä tietopalveluita, järjestämällä näyttelyitä, tapahtumia ja asiantuntijaopastettuja retkiä.</p>
1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	Tarjoamme eri-ikäisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista, harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta yhdenvertaisesti	<p>Kulttuuritilojen kävijämäärät</p> <p>Kansalaisopiston opiskelijamäärä ja opetustunnit</p> <p>Sisä- ja ulkoliikuntatilojen sekä kaupallisten tilaisuuksien käyntikerrat</p>	<p>Kirjastopalvelut tarjoavat maksutonta omaehtoista ja ohjattua vapaa-ajan mielekästä tekemistä ja kokemista aineistojen, tilojen ja tapahtumien sekä muiden palveluiden kautta kaikille yhdenvertaisesti. Tapahtumien sisällöt painottuvat pedagogisiin, lukemista sekä yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua edistäviin ja myös yleisesti hyvinvointia edistäviin tapahtumasisältöihin.</p> <p>Liikuntapaikkapalvelut mahdollistavat kattavasti asukkaiden omaehtoisen liikunnan harrastamisen yksin tai yhdessä. Lisäksi liikuntapaikkapalveluiden hallinnoimissa tiloissa järjestetään vuosittain tuhansia tunteja toimijoiden järjestämiä tilaisuuksia ja tapahtumia.</p> <p>Museot edistävät kaupunkilaisten harrastustoimintaa ja aktiivisuutta tuottamalla ja ylläpitämällä monipuolisia näyttelyitä, tietopalveluita, tapahtumia, oppimislejää, omatoimisia ja ohjattuja julkisen taiteen kierroksia sekä asiantuntijaopastettuja retkiä.</p>

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Edistämme monimuotoista kaupunkikulttuuria, tapahtumia ja matkailua	<p>Tapahtuma-avustukset</p> <p>Tapahtumakävijät</p>	<p>Kirjastopalvelut luovat monimuotoista ja elävää arkea ja kaupunkikulttuuria kaupungin eri osissa ja verkossa tilojen, tapahtumien ja muiden palveluidensa kautta. Kirjastopalvelut edistävät positiivista kaupunkikuvaa myös alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden hallinnoimat liikuntapaikat mahdollistavat laajasti erilaisten tapahtumien järjestämisen. Osallistutaan kaupunkitasoisen tilavarauksjärjestelmän kehittämiseen.</p> <p>Museot ovat aktiivisia kulttuuritoimijoita, jotka edistävät monimuotoista ja elävää kaupunkikulttuuria järjestämällä mm. korkeatasoisia, matkailijoitakin kiinnostavia näyttelyitä ja tapahtumia. Tapahtumia järjestetään usein yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Imago- ja mainetutkimukset Onnistuminen edunvalvonnassa	Kirjastopalvelut lisäävät kaupungin tunnettuutta toimimalla aktiivisesti alueellisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa. Liikuntapaikkapalvelut lisäävät kaupungin tunnettuutta toimimalla aktiivisesti alueellisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Ympäristökriteerit sisältävät kilpailutukset (M€/v, kpl/v, %)	Kirjastopalveluissa hankinnat suoritetaan kilpailutetuista paikoista ja hankinnan tarvetta suunniteltaessa huomioidaan resurssiviisaus ja vastuullisuus ja esim. muovihankinnat ovat minimissään aineiston muovittamattomuuden vuoksi. Liikuntapaikkapalveluissa hankinnat suoritetaan kilpailutetuista paikoista huomioiden ympäristövaikutukset ja resurssiviisaus. Museopalveluissa hankinnat suoritetaan kilpailutetuista paikoista huomioiden ympäristövaikutukset. Toiminnassa huomioidaan resurssiviisaus.
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmatoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	CO ₂ -päästöt / asukas (t CO ₂ -ekv / as)	Kirjastopalveluissa edistetään ilmastoviisautta etenemällä kirjaston ilmastosuunnitelman mukaisesti. Tilojen käyttöä on tehostettu mm. omatoimiratkaisujen ja yhteiskäytön myötä, aineistokuljetuksia vähennetty kelluvan kokoelman myötä, viisasta liikkumista edistetty etätyön ja kirjastofillarin avulla sekä aineistojen muovittamattomuus on otettu käyttöön nelisen vuotta sitten onnistuneesti ensimmäisenä Suomessa. Kuntalaisten ympäristötietoutta lisätään ympäristötietoisuushyllyn ja luontokirjalukupiirin avulla. Kirjastoautopalveluja kehitetään resurssiviisaasti. Liikuntapaikkapalveluissa hankinnat suoritetaan kilpailutetuista paikoista huomioiden ympäristövaikutukset ja resurssiviisaus. Museopalveluissa kuntalaisten ympäristötietoutta lisätään ympäristökasvatuksen keinoin ja mm. kirjaston kanssa yhteistyössä järjestetyn luontokirjalukupiirin avulla. Hankinnat suoritetaan kilpailutetuista paikoista ympäristövaikutukset huomioiden.

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tehostamme energiankäyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyttöä	Sähkön ja lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (kWh / r-m3) Uusiutuvan energian osuus tuotetusta energiasta (%)	Kirjastopalveluissa huomioidaan sähkön- ja lämmönkulutus yhteistyössä tilapalveluiden kanssa. Liikuntapaikkapalveluissa huomioidaan sähkön- ja lämmönkulutus yhteistyössä tilapalveluiden kanssa sekä kehitetään ulkoliikuntapaikkojen energiatehokkuutta yhteistyössä Kaupunkiympäristön palvelualueen kanssa.

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Palvelujen digitalisaatioaste Tyytyväisyys palveluihin	Kirjastopalveluja kehitetään ja muotoillaan yhteistyössä asiakkaiden ja muiden toimijoiden kanssa. Palveluiden tuottamisessa ja niiden kehittämisessä käytetään hyödyksi käytettävissä ja mittaroitavissa oleva tieto. Verkkokirjaston kautta ja myös valtakunnallisessa yhteistyössä kehitetään palvelujen digitaalista saatavuutta. Liikuntapaikkapalveluiden palvelut tuotetaan ja muotoillaan laadukkaasti, asukkaat ja yhteistyökumppanit osallistaen. Palveluiden tuottamisessa huomioidaan saatu data, jonka pohjalta palveluja kehitetään. Museopalveluissa kehitetään digitaalisia palveluita, mm. verkkokauppaa, verkkopedagogisia palveluita sekä kokoelmien digitaalista saatavuutta. Kokoelmien digitaalista saatavuutta kehitetään valtakunnallisessa yhteistyössä.
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Kuntalais- ja asiakaspalautteet Kuntalaisaloitteet	Kirjastopalvelut osallistaa ja luo osallisuutta. Kirjastopalveluissa toimitaan yhteistyössä muiden toimijoiden ja asiakasryhmien kanssa ja kirjaston verkostoihin kutsutaan myös asiakasryhmien edustajia. Lautakunnan päätöksenteon tueksi tehdään vaikutusten arviointi kaupungin ohjeistuksen mukaisesti. Liikuntapaikkapalveluiden palvelut tuotetaan laadukkaasti, asukkaat ja yhteistyökumppanit osallistaen. Lautakuntaesittelyjä varten tehdään vaikutusten arviointi. Museopalvelut tuotetaan avoimesti ja laadukkaasti, tarvittaessa asukkaat ja yhteistyökumppanit osallistaen. Lautakunnan päätöksenteon tueksi varten laaditaan vaikutusten arvioinnit kaupungin ohjeen mukaisesti.

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen lapsivaikutusarviointien määrä	Kirjastopalveluissa toteutetaan kaupungin ohjeiden mukaista arviointia päätöksenteossa. Liikuntapaikkapalveluissa toteutetaan kaupungin ohjeiden mukaista arviointia päätöksenteossa. Museopalveluissa toteutetaan kaupungin ohjeiden mukaista arviointia päätöksenteossa.
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Maaseutuvaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen maaseutuvaikutusarviointien ja tavanomaista tarkempien maaseutuvaikutusarviointien määrät	
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetoimaa	Hakijoita / avoin työpaikka Työnantajan suositteluindeksi	Kirjastopalveluissa rekrytointiprosesseissa ja muussa toiminnassa huolehditaan myös hyvästä työnantajakuvasta kaupungin rekrytointiprosessin mukaisesti. Liikuntapaikkapalveluiden rekrytointiprosesseissa ja muussa toiminnassa huolehditaan hyvästä työnantajakuvasta. Museoiden rekrytointiprosesseissa ja muussa toiminnassa huolehditaan myös hyvästä työnantajakuvasta.
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Toimielinten itsearviointien kehitys	Kirjastopalveluiden toiminta perustuu kaupungin strategiaan ja kirjastopalveluissa varmistetaan toimivat rakenteet laadukkaalle päätöksenteolle, johtamiselle sekä kannustavalle ja hyvälle ilmapiirille. Kirjastopalveluissa on otettu käyttöön verkostot, joissa jokainen työntekijä ja ulkojäsenet pääsevät vaikuttamaan kirjastopalveluihin ja kehittämään niitä. Liikuntapaikkapalveluiden toiminta pohjautuu hyväksytyyn strategiaan, joka antaa pohjan laadukkaalle päätöksenteolle, johtamiselle sekä "lupa tehdä toisin" ilmapiirille. Museoiden palvelutarjonta perustuu kaupungin strategiaan. Strategia antaa pohjan laadukkaalle päätöksenteolle, kehittyvälle ja tavoitteelliselle johtamiselle sekä myös lupa tehdä toisin -ilmapiirille.
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Johtamisen arvioinnit	Kirjastopalveluissa läsnäolevaa ja vuorovaikutuksellista esimiestyötä tuetaan ja esihenkilöiden osaamista kehitetään koulutuksin. Tavoitteena on, että jokainen esihenkilö suorittaa johtamisen erikoisammattitutkinnon tai lähiesimiestyön ammattitutkinnon. Osaamista kehitetään myös alueellisen kehittämistehtävän kirjastona Etelä- ja Pohjois-Savon laajuisesti sekä kansallisesti. Liikuntapaikkapalveluiden esihenkilöille mahdollistetaan ammatillista koulutusta osaamisen kehittämiseksi.

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
			Museokeskuksessa esihenkilöillä on mahdollisuus hyödyntää ammatillisen koulutuksen tarjontaa osaamisen kehittämiseksi ja esihenkilötyön tueksi.
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Koulutuspäivät / htv Työkierto	<p>Kirjastopalveluissa henkilöstön osaamista kehitetään ja osaamistarpeita kartoitetaan. Koulutuspäivien määriä ja jakautumista seurataan. Kirjaston alueellisessa kehittämistehtävässä kartoitetaan kirjastojen työntekijöiden osaamistarpeita ja kehitetään osaamista koko Etelä- ja Pohjois-Savon laajuisesti. Urakehitystä tuetaan avaamalla tehtävät ensin sisäiseen täyttöön ennen julkista täyttöä. Osaamista lisää myös kirjastopalveluiden verkostomainen toiminta. Verkostoissa jokainen työntekijä pääsee kehittämään ja kehittymään.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden henkilöstölle mahdollistetaan ammatillista koulutusta osaamisen kehittämiseksi. Liikuntapaikkapalveluille tehdään työhyvinvointisuunnitelma, jonka mukaisesti osaamista kehitetään ja seurataan. Henkilöstön urakehitystä tuetaan avaamalla tehtävät ensin sisäiseen täyttöön ennen julkista täyttöä.</p> <p>Museokeskuksessa henkilöstön osaamista kehitetään palvelutuotannon tarpeiden mukaisesti. Osaamisen ja ammattitaidon ylläpitoa ja kehittämistä kartoitetaan mm. kehityskeskusteluiden yhteydessä. Koulutusta järjestetään kaikille ammattiryhmille tunnistetun tarpeen ja koulutustarjonnan mukaan. Henkilöstön urakehitystä tuetaan avaamalla tehtävät ensin sisäiseen täyttöön ennen julkista täyttöä.</p>
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta	Työhyvinvointikysely	<p>Kirjastopalveluissa tehdään yhteinen työhyvinvointisuunnitelma ja yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat vuosittain ja edetään niiden mukaisesti. Läsnäolevaa ja vuorovaikutuksellista esihenkilötyötä tuetaan mm. koulutuksin.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluille tehdään työhyvinvointisuunnitelma, jonka mukaisesti osaamista kehitetään ja seurataan.</p> <p>Museokeskuksessa laaditaan vuosittain kaupungin ohjeiden mukainen yhteinen työhyvinvointisuunnitelma ja yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat, joiden mukaisesti työhyvinvointia ja osaamista kehitetään ja seurataan. Työhyvinvointiin liittyviä asioita käydään läpi mm. työpaikkakokouksissa, viikko- ja kuukausikokouksissa, työterveyshuollon tapaamisissa sekä kehityskeskusteluissa.</p>
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden	Henkilöstön kehittämisaloitteiden määrä Etätyötä tehneet henkilöt ja etätyöpäivät	Kirjastopalveluissa on otettu käyttöön strategisesti tärkeiden tavoitteiden toteuttamiseksi verkostoja. Jokainen työntekijä kuuluu ainakin yhteen verkostoon ja kehittää siinä työtä. Kirjastopalveluissa on jokaisella yksiköllä säännölliset oman yksikön kokoukset, koko kirjaston kokoukset, työnjohtajien kokoukset ja kirjaston johtoryhmän kokoukset. Kirjastopalveluissa haetaan balanssia lähi- ja etätyön tekemiseen työhyvinvoinnilliset

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
	rakenteita/foorumit a.		<p>näkökulmat ja työn sujuvuus huomioiden. Toiminta perustuu Kuopion kaupungin strategiaan.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden toiminta pohjautuu hyväksytyyn strategiaan, joka antaa pohjan laadukkaalle päätöksenteolle, johtamiselle sekä "lupa tehdä toisin" ilmapiirille.</p> <p>Museopalveluissa yhdeksi kehityskohteeksi on nostettu työn suunnitelmallisuuden, ajan käytön hallinnan ja työrauhan kehittäminen tehtävä-, tiimi- että työyhteisötasolla. Keinoina mm. työsuunnitelmien ja viestinnän kehittäminen.</p>
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulo-rahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	<p>Vuosikate % poistoista</p> <p>Investointien tulo-rahoitus %</p> <p>Lainamäärä € / asukas</p>	<p>Kirjastopalvelut ovat peruspalvelu, joissa tulot ovat asiakkaiden käyttäytymistä ohjaavia sanktiomaksuja. Kirjastopalvelut järjestetään ja palveluita kehitetään talousraamin puitteissa.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden käyttömaksut ovat keskimääräisesti n. 80 % subventoituja. Liikuntapaikkapalveluiden vastuulla olevat toiminnot järjestetään ja kehitetään talousarvion tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Museoiden tärkeänä rahoituspohjana on museolakiin perustuvat, henkilötyövuosisidonnaiset valtionosuudet. Alueelliset vastuumuseopalvelut ovat valtionosuusrahoitettuja. Museoiden vuosituloista valtaosa saadaan näyttelyiden pääsylipputuloina. Pääsylippujen hinnat tarkistetaan vuosittain. Vaihtuvien näyttelyiden tuotannoissa voidaan hyödyntää näyttelykohtaista tavoitebudjetointia (pääsylipputulotavoitetta voidaan esim. nostaa, jos näyttelytuotantokustannukset nousevat ja yleisön kiinnostus voidaan ennalta arvioida suureksi).</p>
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	Tilakustannukset % kokonaiskustannuksista	<p>Kirjastopalveluiden palveluverkosta ja kirjastoautopysäkkien sijoittumista tarkastellaan tarvittaessa toimintaympäristön muuttuessa ja alueiden kehittämisen yhteydessä.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden palveluverkosto mitoitetaan asiakastarpeen mukaisesti.</p> <p>Museopalveluiden asiakaspalveluverkosto on mitoitettu museoiden tehtävien ja asiakastarpeen mukaiseksi. Kokoelmapalveluiden osalta Kulttuurihistoriallisen museon ja Luonnontieteellisen museon yhteinen nykyinen kokoelmatila (Kelloniemessä) on kiinteistön ahtauden ja kunnan vuoksi riittämätön ja edellyttää toimenpiteitä. Kokoelmatilaratkaisun tarveselvitys on käynnissä. Toimipisteitä tarkastellaan tarvittaessa toimintaympäristön muuttuessa.</p>

Tunnusluvut

Vaikuttavuusmittarit

Mittari	TP 2022	TP 2023	30.6.2024	Tavoite 2024	Tavoite 2025
Kirjastopalvelujen lainat/asukasmäärä (kpl) ★	16,2	16,6	8,7	17,6	17,6
Alle 20-vuotiaiden asiakaskäyntien määrä Kuntolaakson uimahallipalveluissa (kpl) ★	126 523	132 326	73 227	120 000	120 000

Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

Mittari	TP 2022	TP 2023	30.6.2024	Tavoite 2024	Tavoite 2025
---------	---------	---------	-----------	--------------	--------------

Kirjastopalvelut

Mittari	TP 2022	TP 2023	30.6.2024	Tavoite 2024	Tavoite 2025
Fyysiset kirjastokäynnit (kpl)	1 157 783	1 235 513	768 396	1 300 000	1 300 000
Verkkoasiointikäynnit verkkokirjastossa (kpl)	1 204 902	1 295 957	758 157	1 200 000	1 200 000
Lainojen kokonaismäärä (kpl)	2 071 436	2 129 103	1 121 779	2 200 000	2 200 000
Nettokustannukset/laina (€)	3,0	3,0	3,0	3,2	3,2
Kirjaston aukiolotunnit	46 775	47 430	25 168	47 000	48 000
Kirjaston tilojen määrä (m ²)	10 024	10 024	10 063	10 024	10 063

Museopalvelut

Mittari	TP 2022	TP 2023	30.6.2024	Tavoite 2024	Tavoite 2025
Näyttelykäynnit museokohteissa (kpl)	132 069	129 396	62 139	120 000	143 000
Museokohteiden aukiolotunnit	5 907	6 124	3 055	6 000	5 800
Järjestetty kokoelma-aineisto (kpl)	2 031 777	2 052 053	2 060 287	2 111 000	2 111 000
Nettokustannus €/asukas (€)	38,1	46,75	24,74	50,46	49,03
Museoiden tilojen määrä (m ²)	11 509	14 215	12 800	12 800	12 800

Liikuntapaikkapalvelut

Mittari	TP 2022	TP 2023	30.6.2024	Tavoite 2024	Tavoite 2025
Liikuntapaikkojen käyntikerrat (kpl)	1 440 726	1 582 922	972 947	1 600 000	1 750 000
Liikuntapaikkojen tilojen määrä (m ²)	69 305	69 435	81 088	81 088	81 088

Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut aktivoivat yhteistyössä kaupungin muiden palvelualueiden, järjestöjen ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa kaupunkilaisia toimimaan oman ja toistensa hyvinvoinnin ja terveyden edistäjinä. Kaupungin omia palveluita tuottavat kansalaistoiminnan palvelut sekä kansalaisopisto.

Kansalaistoiminnan palvelut koostuvat avustus- ja järjestöpalveluista, liikunnan ja kulttuuritoiminnan edistämisen palveluista, Kino Kuvakukon elokuvatoiminnasta, asukastoiminnasta, hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen sekä ehkäisevän päihdetyön koordinoinnista. Hyvinvoiva Kuopio, Liikkuva Kuopio ja Kulttuuri Kuopio -ohjelmia ja nk. Meidän Kuopio -toimintamallia kehittämällä ja koordinoimalla edistetään kuopiolaisten hyvinvointia monialaisesti. Yksikön vastuulle kuuluu myös poikkihallinnollinen palveluiden asiakaslähtöinen kehittäminen palvelumuotoilun menetelmin ja HYTE-yhdyspintojen vahvistaminen hyvinvointialueen kanssa. Vastaamme WHO Healthy Cities ja Terve Kunta -verkostojen kehittämistyöstä.

Kansalaisopisto-opetuksen keskiössä ovat kansalaistaidot eri muodoissaan, yhdessä oppimisen ja opiskelijoiden omien vahvuksien tunnistamisen kautta tuetaan kuntalaisten taitoja osallistua ja vaikuttaa kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Erityisesti ikääntyneiden suhteellisen osuuden lisääntyminen väestössä lisää elinikäisen oppimisen palvelutarvetta. Verkkokurssitarjontaa ja monimuotoista opetusta kehitetään edelleen osallistujien tarpeita vastaaviksi.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kansalaisopiston vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, osallisuutta, hyvinvointia sekä mm. kestävän kehityksen ja monikulttuurisuuden toteutumista.

Näiden mahdollisuuksien turvaamiseksi opetuksen monimuotoisuus on välttämätöntä. Näin turvataan osallistumisen mahdollisuus tasa-arvoisesti asuinpaikasta ja sosioekonomisesta asemasta tai terveydentilasta riippumatta. Esteet nurin! -hankkeessa kehitetään valtakunnallisesti kansalaisopistojen tasa-arvoa ja saavutettavuutta. Uutena hankkeena kehitetään toimintamalli, jossa kohderyhmänä nuoret (18-35 v.) vahvistavat perustaitojaan (KAPOS).

Kansalaisopiston toiminnassa painottuvat aktiivisen elämäntavan mahdollistaminen (ml. digitaidot ja osallisuus) eri ikäryhmät laaja toiminta-alue huomioiden. Voimavarakeskeisen pedagogiikan keskiössä on aito kohtaaminen. Opettajien pedagogisia taitoja kehitetään mm. uuden Johdatus kansalaisopiston opettajuuteen -kurssin avulla (KAPOS). Jokaisen ihmisen hyvinvointiin vaikuttaa vahvasti kokemus elämän arvokkuudesta.

Kansalaisopisto on mukana koordinoimassa Harrastamisen Suomen mallia.

Kansalaisopistossa otetaan käyttöön sähköiset päiväkirjat. Lisäksi kehitetään tarvittavia ohjelmistorajapintoja myös verkkomaksamisen ja ajantasaisen talousseurannan edistämiseksi.

Kansalaistoiminnan palveluiden toiminnan tavoitteena on Hyvinvoiva Kuopio, LiikkuvaKuopio ja KulttuuriKuopio -ohjelmien mukaisen asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen ja ohjelmien mukaisesti palvelujen sekä niiden vaikuttavuuden ja saavutettavuuden kehittäminen kansalaistoiminnan palveluissa sekä yhteistyössä muiden yksiköiden kanssa. Kansalaistoiminnan palveluilla on keskeinen rooli Kuopion hyvinvointitiedolla johtamisen määrätietoisessa kehittämisessä. Ehkäisevän päihdetyön henkilöresurssia lisätään 1 htv:lla, joka antaa mahdollisuuden lisätä ehkäisevän päihdetyön vaikuttavuutta ja viestintää. Talouden tasapainotuksen toimenpiteenä oleva yhdistysavustusten leikkaus haastaa yhdistysten toimintaedellytyksiä. Määrärahojen pienetessä etsimme muita tarvittavia keinoja tukea yhdistysten toimintaedellytyksiä. Kehitämme edelleen poikkihallinnollista pitkäjäraatitoimintaa sekä kaupunkitasoista asukasosallisuutta. Kansalaistoiminnan palvelut vastaavat OKM:n rahoittaman kuntien yleisen kulttuuritoiminnan kehittämistehtävästä vuosina 2024-2025 Itä-Suomen laajuisesti. Hallinnoimme poikkihallinnollista One health 4 European Cities -kehittämishanketta ja tuemme osaltamme Kuopion hakua Unicefin Lapsiystävällinen kunta -kunnaksi. Luomme ja kehitämme kulttuuritoiminnan yhdyspintatyötä Kuopion ja hyvinvointialueen välillä (THL/STM:n terveyden edistämisen hankemääräraha). Valmistelemme kulttuuritoimijoiden kanssa yhteistyössä Kuopion kulttuurin tilat -toimintamallia. Toteutamme Kuopio 250 -juhlavuotena kansalaislähtöistä Meidän Kuopio -festivaalia laajan toimijaverkoston kanssa. Kehitämme kaupungin vapaaehtoistoiminnan käytäntöjä ja vahvistamme kaupungin organisaation osallisuus- ja palvelumuotoiluosaamista.

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia		<p>Kansalaisopiston viestinnän kehittäminen mm. saavutettavuuden näkökulmasta. Kansalaisten digitasa-arvoa ja osallistumismahdollisuuksia kehitetään monimuotoisilla matalan kynnyksen kursseilla. Asiakkaiden toiveita ja palautteita seurataan aktiivisesti ja toteutetaan resurssien puitteissa.</p> <p>Kansalaistoiminnan palveluissa kehitämme monin tavoin osallistumismahdollisuuksia. Otamme asukkaat mukaan palvelujen kehittämiseen - palvelumuotoilun menetelmiä hyödynnetään laajasti. Kehitämme jatkuvasti osallisuutta ja lähidemokratiaa mm. pitäjäraatitoimintaa sekä kaupunkialueiden toimijaverkostomallia sekä digipalveluja kehittämällä. Kehitämme lähiöiden yhteissuunnittelumallia poikkihallinnollisesti. Koordinoimme lasten ja nuorten osallisuuden ja oikeuksien kehittämistä Unicefin lapsiystävällinen kunta -toimintamallin mukaisesti.</p>
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja ympäristön esteettömyyttä	Katuturvallisuusindeksi Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä	<p>Kansalaistoiminnan palveluissa tuemme turvallisuutta ja resilienssiä mm. fyysistä ja psyykkistä toimintakykyä liikkumista, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja aktiivisuutta edistämällä. Ehkäisemme kiusaamista draamakasvatuksen keinoin, hyödynnämme kampanjoita yksinäisyyden ehkäisytyössä, vastaamme kaupungin ehkäisevän päihdetyön toteutumisesta ja olemme tiiviisti monialaisen turvallisuusryhmän toiminnassa mukana. Yhdistys- ja verkostotyön koordinoijina palvelumme ovat tärkeä osa kokonaisturvallisuuden edistämistä.</p>
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	Virkistys- ja urheilualueiden määrä / 1000 asukasta Asukastoiminnan ja nuorisotilojen kävijämäärät	<p>Kansalaisopiston toiminta on lähtökohtaisesti aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä lisäävää. Kurssisisällöissä huomioidaan erityisesti ihmisen luontosuhteen merkitys ja sen monet mahdollisuudet.</p> <p>Kansalaistoiminnan palvelut edistävät laaja-alaisesti aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä niin järjestö-, kulttuuri-, liikunta- ja vapaaehtoistyötä ja asukastoimintaa tukemalla, toteuttamalla ja kehittämällä. Luomme osaltamme ja yhteistyössä muiden kanssa uusia toimintamalleja luonnon sekä kaupungin liikunta- ja kulttuuripalvelujen saavutettavuuden edistämiseksi kaikissa palveluissamme.</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä	Lasten ja nuorten liikkuminen, aikuisten liikkuminen Kotona asuvien 75-vuotta täyttäneiden osuus ikäluokasta	Toteutetaan poikkihallinnollista Liikkuva Kuopio -ohjelmaa kuopiolaisten liikkumisen edistämisen tavoitteen mukaisesti. Kansalaisopisto aktivoi liikkumaan kaiken ikäisiä kuntalaisia. Tavoitteena on tarjota liikunnan iloa ja hyötyä läpi elämän. Kansalaistoiminnan palveluissa kehitämme Liikkuva Kuopio -verkkosivustoa ja liikuntaviestintää sekä yhteistoimintamalleja tukemaan asukkaiden liikunnallista elämäntapaa ja elintapamuutosta. Koordinoimme laajoja liikkumisen edistämisen seura- ja vapaaehtoisverkostoja ja kehitämme liikunnan edistämisen toimintamalleja yhä vaikuttavamiksi (koordinoimme Liikkuva Kuopio -ohjelman toteutuksesta ja seurannasta vastaavan työryhmän toimintaa). Edistämme niin omatoimista kuin ohjattua liikkumista kaikissa ikäryhmissä erilaisissa liikkumisympäristöissä erityisryhmät ja monikansallisuus huomioiden. Luodaan kustannusvaikuttavia liikkumaan ohjaavia toimintamalleja erityisesti riittämättömästi liikkuville. Liikkuva Kuopio -toimenpideohjelman toteutus tukee hallitusohjelman Suomi liikkeelle -ohjelman tavoitteita.
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä	Nuorten päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö Aikuisten päihteiden käyttö	Kansalaistoiminnan palvelut vastaavat lakisäateisistä ehkäisevän päihdetyön tehtävästä. Tilannekuvan seuranta, monialainen verkostotyö, oppilaitosyhteistyö, päihde- ja pelikasvatus ja päihhteettömyyttä ja kohtuukäyttöä tukeva viestintä ovat ehkäisevän päihdetyön keskiössä. Päihteiden käyttöön liittyvien haasteiden (rikollisuus, turvattomuus, mielenterveys) moninaistuminen ja kasvu edellyttää vahvaa, jatkuvaa verkostoyhteistyön koordinoimista. Ehkäisevän päihdetyön tarve kouluilla ja myös eläkeikäisillä suuri. Kehittämistarpeisiin vastataan mahdollisuuksien mukaan alkuvuodesta rekrytoitavalla lisäresursseilla ja uusia toimintatapoja kehittämällä. Edistetään tapahtumien päihhteettömyyttä.
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi kohenee	Positiivista mielenterveyttä kokeneiden osuus	Kansalaisopiston toimintaan osallistuneiden kokemus on, että hyvinvointi ja mielenterveys lisääntyy kursseille osallistuttaessa. Kansalaistoiminnan palvelut edistävät laaja-alaisesti kaikissa palveluissaan (kulttuuri, liikunta, asukastoiminta, osallisuus & yhteisöllisyys, vapaaehtoisuus, ehkäisevä päihdetyö) asukkaiden mielen hyvinvointia ja mielenterveyttä. Teemme monialaista yhteistyötä mielen hyvinvoinnin edistämiseksi. Tiivistämme ennalta ehkäisevää työtä mielenterveysjärjestöjen kanssa.

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Yksinäisyyden kokeminen vähenee	Lasten ja nuorten kokema yksinäisyys Aikuisten kokema yksinäisyys	Sosiaalisen pääoman kertyminen on yksi kansalaisopisto-opiskelun suurimmista hyödyistä. Kansalaistoiminnan palvelut pyrkivät kaikissa palveluissaan edistämään kohtaamisia ja osallisuutta yksinäisyyden ehkäisemiseksi. Pyrimme tunnistamaan palvelumuotoilun keinoin ne tekijät, jotka estävät osallistumista ja kehittämään ratkaisuja palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi. Edistämme järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan osallistumista mm. tapahtumatuotannoilla ja koulutuksin. Tapahtumatuotannon maksuttomuudella edistetään osallistumista.
1.4. Laadukas varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus	Tarjoamme kaikille lapsille ja nuorille laadukkaan varhaiskasvatuksen ja koulupolun sekä siihen tarvittavan tuen	Perusopetus: opetuksen eurot / oppilas, vuosiviikkotunnit / oppilas, ryhmäkoko, Kuopion koulutuspoliittisen ohjelman toteutuminen	Toimimme kansalaistoiminnan palveluissa KOP:n kanssa tiiviissä yhteistyössä mm. Liikkuva Kuopio & KulttuuriKuopio -kehittämisessä sekä osallisuuden ja hyvinvointitiedolla johtamisen kehittämisessä.
1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	Tarjoamme eri-ikäisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista, harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta yhdenvertaisesti	Kulttuuritilojen kävijämäärät Kansalaisopiston opiskelijamäärä ja opetustunnit Sisä- ja ulkoliikuntatilojen sekä kaupallisten tilaisuuksien käyntikerrat	Kansalaisopisto pyrkii tarjoamaan opiskelumahdollisuuksia mahdollisimman monimuotoisesti koko toiminta-alueella resurssit huomioiden. Lisäksi kansalaisopisto koordinoi Suomen Harrastamisen mallia peruskouluissa. Kansalaistoiminnan palvelut tukevat harrastamisen ja tekemisen mahdollisuuksia tuottamalla itse palveluja ja toimimalla laajan toimijaverkoston kanssa yhteistyössä, ylläpitämällä toimijoille avointa ja maksutonta www.kuopionseina.fi -tapahtumakalenteria sekä avustamalla järjestötoimijoita kaupungin strategian mukaisen toiminnan tuottamisessa myös kiristyneessä taloustilanteessa. Koordinoimme ja kehitämme vapaaehtoisohjaajatoimintaa (liikunnassa n. 140 vapaaehtoista vertaisohjaajaa ikääntyneille, kulttuuriluotsit kulttuuripalveluissa ja asukastoiminnassa vapaaehtoisia tuottamassa toimintaa). Mahdollistamme yhdistystoiminnan ja harrastamisen myös edullisissa tai maksuttomissa tiloissa.

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Edistämme monimuotoista kaupunkikulttuuria, tapahtumia ja matkailua	Tapahtuma-avustukset Tapahtumakävijät	Kansalaisopisto mahdollistaa kuntalaisten aktiivisen osallisuuden kaupunki- ja maaseutukulttuurin elävöittämisessä. Kansalaistoiminnan palvelut tukevat erilaisin avustuksin ja tuotantotuin kaupunkikulttuuria ja tapahtumatuotantoa. Kehitämme Liikkuva Kuopio ja KulttuuriKuopio -viestinnän keinoin palvelujen saavutettavuutta niin asukkaille kuin myös matkailijoille. Tuotamme maksutonta ja saavutettavaa (niin kaupunki- kuin maaseutualueilla) Meidän Kuopio -festivaalia osana Kuopion 250 v juhluvuoden toteutusta. Meidän Kuopio -festivaali on vuonna 2025 ympärivuotinen.
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Imago- ja maineututkimukset Onnistuminen edunvalvonnassa	Kansalaistoiminnan palvelut koordinoi Terve Kunta ja WHO Healthy Cities toimintaa Kuopiossa ja viestii aktiivisesti Kuopion hyvinvoinnin edistämisen saavutuksista ja toimintamalleista valtakunnallisesti ja kansainvälisesti väylinä mm. EU Urbact-rahoitteinen One Health for European cities -hanke sekä Itä-Suomen alueellinen kuntien kulttuuritoiminnan kehittämishanke sekä vuotuinen Kuopion hyvinvointiseminaari. Teemme tiivistä yhteistyötä Kuntaliiton kanssa HYTE-työssä.

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Ympäristökriteerit sisältävät kilpailutukset (M€/v, kpl/v, %)	Toteutamme kansalaistoiminnan palveluissa ja kansalaisopistolla hankintamme vastuullisesti ja kestävästi.
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmatoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	CO ₂ -päästöt / asukas (t CO ₂ -ekv / as)	Jalkautamme kansalaistoiminnan palvelujen hallinnoimassa hankkeessa One health -lähestymistapaa yhteistyössä Eurooppalaisen ja paikallisen kumppaniverkoston kanssa osana Urbact-hanketta. Tuotamme poikkisektorisen Puijo Summit -tapahtuman yhteistyössä mm. ELY:n KYP:n, Savonian ja P-Savon liiton kanssa yhteisin kestävä kehityksen tavoittein. Kehitämme Urbact-hankkeessa One health -toimintasuunnitelman Kuopioon ja valmistelemme strategiatyöhön ohjelmat yhteennivovaa One health -näkökulmaa tavoitteineen.

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä	Lähiruuan osuus Kasviproteiinien osuus Ruokahävikin määrä (kg)	Kansalaistoiminnan palveluissa ja kansalaisopistossa edistetään kestävästä kehityksestä tukevia ruokailutottumuksia laajasti eri toimijoiden yhteistyöllä tutkittuun tietoon pohjautuen.

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Palvelujen digitalisaatioaste Tyytyväisyys palveluihin	Kansalaistoiminnan palvelujen ja Kansalaisopiston, sekä opetuksen että asiakaspalvelun toimintoja kehitetään edelleen monimuotoiseen ja asiakaslähtöiseen suuntaan digitaalisten palvelujen avulla. Kansalaistoiminnan palvelut koordinoivat useita poikkihallinnollisia kehittämissäilyttäjä; hyvinvoinnin edistämisen koordinointi ja hyvinvointitiedolla johtaminen, Liikkuva Kuopio ja KulttuuriKuopio -ohjelmat, lähidemokratia ja osallisuus. Palveluja kehitetään palvelumuotoilun keinoin asiakaslähtöisimmiksi poikkihallinnollisesti.
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Kuntalais- ja asiakaspalautteet Kuntalaisaloitteet	Kehitämme kansalaistoiminnan palveluissa asukkaiden osallisuutta ja lähidemokratiaa poikkihallinnollisesti palvelumuotoilun keinoin mm. lähiöiden kehittämisen suunnitelman mukaisesti sekä pitäjäraatitoiminnan kautta. Pitäjäraatien toimintaa kehitetään jatkuvasti ja ohessa kehitetään kaupunkialueiden lähidemokratiamahdollisuuksia ja pilotoidaan aluekehittämisen malleja kaupunkitasoisen osallisuusmallin rakentumisen tueksi.
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Maaseutuvaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen maaseutuvaikutusarviointien ja tavanomaista tarkempien maaseutuvaikutusarviointien määrät	
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen lapsivaikutusarviointien määrä	Käytetään lapsivaikutusten arviointia lapsia ja nuoria koskevassa päätöksenteossa.
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetoa	Hakijoita / avoin työpaikka Työnantajan suositteluindeksi	Kansalaisopistossa kiinnitämme vahvasti huomiota työyhteisön motivaation ja työhyvinvoinnin tukemiseen ja luomme siten positiivista työnantajamielikuvaa. Kansalaisopisto toimii edelleen Hyvän mielen työpaikka -kriteerien mukaisesti.

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Toimielinten itsearviointien kehitys	Kansalaisopistossa käytetään säännöllisesti CAF-arviointityökalua. Työhyvinvointisuunnitelman toteuttamisessa huomioidaan hyvän ilmapiirin merkitys ja turvallinen työpaikka. Henkilöstöjohtamisen tueksi kehitetään uusia viestintämalleja, kuten sähköinen opettajan perehdytysaineisto. Kehitämme kansalaistoiminnan palveluissa jatkuvasti hyvinvointiedolla johtamisen edellytyksiä kaupunkitasoisesti. Työhyvinvoinnin tilaa seurataan jatkuvasti ja pidetään huoli, että työyhteisö voi hyvin, sillä hyvinvoiva työyhteisö tarjoaa parhaat edellytykset edistää kuopiolaisten hyvinvointia motivoituneesti. Vahvistamme palvelujen asiakaslähtöistä kehittämistä palvelumuotoilu- ja osallisuusosaamista lisäämällä.
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Johtamisen arvioinnit	Kansalaisopistossa kehittämistyötä on jaettu aiheittain eri tiimeille ja työryhmille kestävän johtajuuden mukaisesti osallistaen. Kansalaistoiminnan palvelujen esihenkilöt osallistuvat aktiivisesti oman substanssinsa koulutuksiin sekä esimiestyötä tukeviin koulutuksiin. Esimiehet toimivat tiiviissä tiimissä yhdessä yksikköä kehittäen. Kehittämisvastuuta jaetaan tiimeille, jotta kukin pääsee kehittämään ja hyödyntämään osaamistaan yhteisten tavoitteiden mukaisesti.
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Koulutuspäivät / htv Työkierto	Kansalaisopiston henkilökuntaa kannustetaan osallistumaan aktiivisesti täydennyskoulutuksiin. Järjestämme myös itse mahdollisuuksia osaamisen päivittämiseen. Kansalaistoiminnan palvelujen henkilöstöä kannustetaan osallistumaan keskitetyn kalenterin koulutuksiin sekä oman substanssin koulutuksiin. Ajan hermolla pysymiseen kannustetaan ja räätälöidään omia koulutuksia tukemaan yksikön kehittämistavoitteita.
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta	Työhyvinvointikysely	Kansalaisopistossa toimii aktiivisesti työhyvinvoinnista ja -turvallisuudesta vastaava työryhmä. Kansalaistoiminnan palveluissa esimiehet, työhyvinvointipari ja työhyvinvointiryhmä kehittävät yhdessä työhyvinvointia. Henkilöstön työhyvinvointia seurataan kyselyin, kehityskeskusteluin sekä keskustelemalla avoimesti tiimipalaverissa työhyvinvoinnista.
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme	Henkilöstön kehittämisaloitteiden määrä Etätyötä tehneet henkilöt ja etätyöpäivät	Kansalaisopiston toimintatapana on työn kehittäminen ja erityisesti työhyvinvoinnin vahvistaminen. Työkulttuuriin kuuluu henkilöstön mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön.

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
	kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorumeita.		Kansalaistoiminnan palveluissa kannustetaan yhteistyöhön ja yhdessä ideointiin ja kehittämiseen. Uusiin kehittämisideoihin suhtaudutaan kannustavasti. Vastuu ja vapaus kehittää kulkevat käsi kädessä. Esimiehet ohjaavat kehittämistä tavoitteiden mukaiseen suuntaan.
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulorahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	Vuosikate % poistoista Investointien tulorahoitus % Lainamäärä € / asukas	Sopeutamme toimintaa talousarvion mukaisesti mm. avustuskäytäntöjen uudistuksella.
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	Tilakustannukset % kokonaiskustannuksista	Kiinnitämme jatkuvasti huomiota palveluverkoston tarkoituksenmukaisuuteen, vaikuttavuuteen ja taloudellisuuteen.

Tunnusluvut

Taloudellisuusmittarit

Mittari	TP 2022	TP 2023	30.6.2024	Tavoite 2024	Tavoite 2025
Kansalaisopiston nettokustannus €/opetustunti (€)	75,3	78,9	77,4	82,4	82,3
★					

Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

Kansalaistoiminnan palvelut

Mittari	TP 2022	TP 2023	30.6.2024	Tavoite 2024	Tavoite 2025
Kulttuurin ja liikunnan edistämisen ryhmiin ja toimintaan osallistuneet (hlö)	55 940	62 298	31 914	50 000	50 000
Kino Kuvakukon ja Nilsin Mantun myytyjen lippujen ja kävijöiden lukumäärä (kpl)	22 755	28 103	11 686	25 000	25 000
Tapahtumat (kpl, yli 50 hlöä)	214	35	18	30	30
Tapahtumien osallistujat (hlö)	87 517	76 106	4 752	80 000	80 000
Yleis- ja erityisavustukset €/asukas (€)	32,36	31,66	24,61	33	29,63
Asukastoimintaan osallistuvien määrä (hlö)	50 832	45 432	25 217	50 000	50 000
Asukastoimintaa järjestävien kumppaneiden määrä (kpl)	150	70		200	200
Kansalaistoiminnan aktivoiminnin tilojen määrä (m ²)	2 351	2 226	2 123	2 338	2 111

Kansalaisopisto

Mittari	TP 2022	TP 2023	30.6.2024	Tavoite 2024	Tavoite 2025
Kansalaisopiston opiskelijamäärä (brutto)	22 259	24 304	11 557	24 000	24 000
Kansalaisopiston opetustuntien lukumäärä	44 013	43 564	21 990	44 000	43 600
Kansalaisopistojen tilojen määrä (m ²)	3 746	3 714	3 965	3 965	3 965

Taidepalvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Taidepalvelut ovat yksi keskeinen vetovoimatekijä ja taidepalvelut lisäävät myös kaupungin elinvoimaa. Kaupungin omia palveluita tuottavat kaupunginteatteri, kaupunginorkesteri ja Musiikkikeskus. Kaupunginorkesterin ja kaupunginteatterin toimintaa säätelee laki esittävän taiteen edistämisestä ja toiminta on valtionosuuksien alaista.

Taidepalvelut edistävät Kuopion ja ympäristökuntien asukkaiden viihtyvyyttä ja hyvinvointia järjestämällä teatteri-, musiikki- ja muita kulttuurielämyksiä ja tapahtumia sekä kokous- ja kongressitoimintaa. Taidepalveluiden toiminnan keskeisenä muutoksena aiemman toiminnan rinnalla ovat merkittävät panostukset kokous- ja kongressitoiminnan kehittämiseen muun muassa asiakaslähtöisen palvelumuotoilun keinoin. Toimintaympäristön muutos haastaa erityisesti taidelaitosten yhteistyökumppaneita tapahtumatuotannossa. Ulosvuokraustoiminnan kasvattaminen vaikuttaa taidelaitosten toimintakulttuuriin ja siinä on johdettavaa, mutta toisaalta valtion tulevat rahoitusleikkaukset pakottavat kasvattamaan omien tulojen osuutta.

Taidepalveluiden toimintaympäristössä on koronan myötä tapahtunut perustavaa laatua oleva asiakaskäyttäytymiseen liittyvä muutos, jota yleinen taloudellinen tilanne kiihdyttää 2025: ostopäätökset tehdään sängen myöhään, jolloin ennakoitavuus on edelleen haastavaa. Tästä huolimatta, mikäli 2024 lukujen perusteella uskalletaan tehdä ennusteita, vuonna 2025 yleisö kyllä löytää taidetapahtumiin. Taidepalveluiden järjestämät tapahtumat ovat kasvattaneet taidelaitosten tapahtumien kävijämääri lähelle koronaa edeltäneitä määriä.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Musiikkikeskus vuokraa tiloja kansallisille ja kansainvälisille tapahtumajärjestäjille. Näitä ovat mm. kokous- ja kongressijärjestäjät, mutta myös konsertti-, standup-, ja musiikkiteatteriesitykset. Kaupunginorkesterin tarjoama ohjelmisto tavoittaa eri tyyli-lajien ystävät kaikissa ikäryhmissä. Yhteistyötä muiden orkestereiden ja oppilaitosten kanssa tiivistetään entisestään, lisäksi kaupunginorkesterin yleisötyötä kehitetään edelleen. Digitaalisten palveluiden kehittämistä jatketaan kokous- ja kongressiteknii-kan, konserttisisältöjen sekä yleisötyön osalta.

Teatterilla painopiste on laadukkaassa taiteessa ja viihteessä, kansansivistystehtävässä (teatteri kuuluu kaikille, uusien yleisöjen kasvattaminen) ja kotimaisen näyttämökirjallisuuden vaalimisessa (kantaesityksiä säännöllisesti).

Taidepalvelut edistävät Kuopion ja ympäristökuntien asukkaiden viihtyvyyttä ja hyvinvointia järjestämällä teatteri-, musiikki- ja muita kulttuurielämyksiä ja tapahtumia sekä kokous- ja kongressitoimintaa. Taidepalveluiden toiminnan keskeisenä muutoksena aiemman toiminnan rinnalla ovat merkittävät panostukset kokous- ja kongressitoiminnan kehittämiseen muun muassa asiakaslähtöisen palvelumuotoilun keinoin.

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia		<p>Taidepalveluissa selvitetään säännöllisesti asiakaskyselyin mielipiteitä ja näkemyksiä. Teatteri on ottanut käyttöön Lyyti-ohjelmiston, jonka avulla kyselyitä on mahdollista toteuttaa joustavasti ja edullisesti. Musiikkikeskuksella tutkitaan Boogi-tuotannonohjausjärjestelmään siirtymistä, johon sisältyy asiakastytyväisyyskyselymoduuli.</p> <p>Teatteri tekee aktiivista yhteistyötä Teatterikerho ry:n kanssa, eli teatterin maallikkoystävien kanssa. Asiakasraadista selvitetään, voisiko sitä käyttää ohjelmistosuunnittelussa tukena.</p> <p>Kaupunginorkesteri tekee säännöllisiä asiakastutkimuksia, ja selvittää siten yleisön kantoja eri asioihin. Kaupunginorkesteri tapaa myös säännöllisesti eri asiakassegmenttejä, mm. Kuopion eläkeläiset ry:n ja Klassista sinulle -kuuntelijaryhmän tilaisuuksissa.</p> <p>Taidepalveluiden tapahtumiin osallistuminen on jokaiselle jollakin tavalla mahdollista. Maksuttomat tapahtumat ja striimaukset takaavat saavutettavuuden kenelle tahansa paikasta riippumatta.</p>
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja ympäristön esteettömyyttä	<p>Katuturvallisuusindeksi</p> <p>Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä</p>	<p>Taide ja taidelaitokset luovat läsnäolollaan viihtyisää elinympäristöä.</p> <p>Teatterin piha ja ympäristö on huolella suunniteltu ja istutukset hyvin hoidettuja. Teatterin hyvä ulkovalaistus ja se, että talo on hereillä suurimman osan vuorokaudesta ja viikosta (eli talon laajat toiminta-ajat) luovat turvallisuutta.</p> <p>Musiikkikeskus on julkinen tila: avoin, valvottu ja turvallinen. Talon ulkovalaistus vaatii tarkastelua, sillä rakennus sijaitsee tiiviisti rakennetun ruutukaava-alueen reunalla.</p>
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	<p>Virkistys- ja urheilualueiden määrä / 1000 asukasta</p> <p>Asukastoiminnan ja nuorisotilojen kävijämäärät</p>	<p>Taidelaitosten aula- ja lämpiötilat ovat kuntalaisten olohuone. Ravintoloitsija on näissä mukana mahdollistamassa viihtyisät hetket. Aula- ja lämpiötilojen käyttöastetta ei voida nostaa ilman henkilökuntaresurssien lisäämistä. Toiminnallisuutta aulatiloihin voidaan kehittää yhteistyössä esim. oppilaitosten ja muiden toimijoiden kanssa.</p>
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä	<p>Lasten ja nuorten liikkuminen, aikuisten liikkuminen</p> <p>Kotona asuvien 75-vuotta täyttäneiden osuus ikäluokasta</p>	<p>Taidepalvelut kuuluvat kaikille. Taidetalolle kutsutaan maksuttomiksi koyleisöksi sellaisia ryhmiä, yhteistyötahoja ja henkilöitä, jotka eivät ehkä muuten lähtisi liikekannalle lainkaan. Taidelaitosten ohjelmisto on monipuolista ja houkuttelee kaikenlaisia ihmisiä. Maksuttomilla esityksillä ja teemapäivillä saadaan houkutelua myös uutta yleisöä.</p> <p>2023 käynnistetty nuorisoteatteritoiminta jatkuu aktiivisella nuoria. Taidelukio Lumit on kaupunginorkesterin kummikoulu.</p>

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä	Nuorten päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö Aikuisten päihteiden käyttö	Taide tuottaa elämyksiä. Taide-elämykseen voi kuulua myös alkoholin nauttiminen esityksen väliajalla. Taidelaitokset ovat alkoholilainsäädännön mukaisia valvottuja tiloja, eikä alkoholia myydä päihtyneille tai alaikäisille.
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi kohenee	Positiivista mielenterveyttä kokeneiden osuus	Taidepalveluiden merkityksestä hyvinvoinnille on tehty useita tutkimuksia, ja on kiistatonta, että taiteella ja kulttuurilla on keskeistä merkitystä esimerkiksi kansanterveyden, fyysisen ja psyykkisen terveyden, osallisuuden kokemusten, työhyvinvoinnin jne. edistämisen osalta. Teatterin yleisötyön avulla lasketaan kynnystä osallistua tapahtumiin sekä löydetään uusia yleisöjä ja kohderyhmiä, heitä, jotka eniten hyötyvät palveluista hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta. Teatterin ohjelmisto suunnitellaan kuten maakuntateatterissa tehdään: jokaiselle jotakin, teatterimme on ns. kansanteatteri. Teatterin ohjelmiston teemoja ovat klassisten rakkauden, surun aiheet, mutta myös nuoria koskettavat ja ajassa elävät ja olevat aiheet. Musiikkikeskus tarjoaa elämyksiä kaikissa genreissä kaikille ikäluokille. Orkesterikonserttien lisäksi huomioimme erilaiset alaryhmät ja ajankohtaisuuden (esim. meemitour, Anime-päivät, vanhusten viikon konsertti, konsertit erityisryhmille). Musiikkikeskuksen kokonaistarjonta noudattaa myös maakuntakeskuksen mallia: kaikille kaikkea.
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Yksinäisyyden kokeminen vähenee	Lasten ja nuorten kokema yksinäisyys Aikuisten kokema yksinäisyys	Taidelaitokset ottavat huomioon lasten, nuorten ja aikuisten yksinäisyyden. Teatteri tarjoaa mahdollisuuden kokea yhteisöllisyyttä ja osallisuutta joko näytelmien kautta tai osallistumalla teatterin avoimiin tapahtumiin tai teatterileirille tai nuorisoteatteriin. Musiikkikeskus järjestää matalan kynnyksen tilaisuuksia, ja mm. avaa konserttiohjelmien taustoja taiteilijatapaamisissa. Musiikkikeskus järjestää lapsille ja nuorille suunnattua toimintaa myös talon ulkopuolella (vierailut kouluihin, päiväkoteihin ja muihin relevantteihin paikkoihin).
1.4. Laadukas varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus	Tarjoamme kaikille lapsille ja nuorille laadukkaan varhaiskasvatuksen ja koulupolun sekä siihen tarvittavan tuen	Perusopetus: opetuksen eurot / oppilas, vuosiviikkotunnit / oppilas, ryhmäkokoo, Kuopion koulutuspoliittisen ohjelman toteutuminen	Taidepalvelut osaltaan tarjoavat oppisisältöjen elävöittämistä mm. Musiikkipolun, Kulttuuripolun, TET-harjoittelupaikkojen ja koululaisnäytösten jne. avulla. Molemmat taidelaitokset tekevät oppilaitosyhteistyötä eri asteilla, ja ovat mukana Taidetestaajat-hankkeessa. Haasteena on, että varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen maksuttomuuden vaade sekä koulujen ja päiväkotien rahapula johtavat siihen, että lastenesitysten päivänäytöksiin, jotka on suunnattu erityisesti näille ryhmille, ei oikein löydy yleisöä.

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	Tarjoamme eri-ikäisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista, harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta yhdenvertaisesti	Kulttuuritilojen kävijämäärät Kansalaisopiston opiskelijamäärä ja opetustunnit Sisä- ja ulkoliikuntatilojen sekä kaupallisten tilaisuuksien käyntikerrat	Taidelaitosten ohjelmistosuunnittelun lähtökohta on, että taide kuuluu kaikille. Ohjelmistosta löytyy aina jokaiselle jotakin. Teatteri käynnisti vuonna 2023 teatterin näytäntö- ja toimintavuoteen rytmittyvän nuorisoteatterin, eli säännöllisen teatteriharrastusmahdollisuuden nuorille. Aiempina kesinä toteutetut teatterileirit ovat olleet erittäin suosittuja ja luoneet pohjaa tälle. Teatteri tekee oppilaitosyhteistyötä Lumitin, Kuopion konservatorion ja Savonia AMK:n kanssa. Musiikkikeskuksen oppilaitosyhteistyötä tehdään laajalla rintamalla, ala-asteen musiikkiluokkalaisista kummilukio Lumitiin. Lisäksi saman katon alla olevat Kuopion konservatorio, Savonia AMK ja Sibelius-Akatemia näkyvät päivittäisessä toiminnassa yhteistyökumppaneina.

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Edistämme monimuotoista kaupunkikulttuuria, tapahtumia ja matkailua	Tapahtuma-avustukset Tapahtumakävijät	Kulttuurilaitosten ohjelmistovalinnoissa huomioidaan monipuolisuus ja kansallinen kiinnostavuus ja näiden osalta markkinoitua tehdään valtakunnallisissa kanavissa. Kansainvälistä näkyvyyttä vahvistetaan kulttuurivaihdolla esimerkiksi teatterintekijöiden (ohjaajat, skenografit, koreografit) ja musiikin alan ammattilaisten (kapellimestarit, solistit ja orkesterimuusikot) kautta. Kulttuurilaitokset sijaitsevat aivan keskustan kyljessä. Teatteri Niiralassa ja Musiikkikeskus Kuopionlahden rannalla. Teatterin ja Musiikkikeskuksen toiminta näkyy laajalti keskustan alueen näytöissä, pop-up - myyntitapahtumissa Apajassa tai keskustan tavaratalojen kampanjapäivillä. Kuopion kaupunginorkesteri jalkautuu säännöllisesti esiintymään kaupungin keskustaan eri tapahtumiin. Teatteriin saapuvan yleisön pysäköintimahdollisuuksia on parannettu mm. Kuntolaakson pysäköintitalolla. Teatteri ja Musiikkikeskus ovat saavutettavissa hyvin jalan, julkisilla liikennevälineillä ja polkupyörällä.
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Imago- ja mainetutkimukset Onnistuminen edunvalvonnassa	Taidelaitokset ovat verkostoituneet kansallisesti ja kansainvälisesti. Teatteri kuuluu Suomen Teatterit ry, joka on teattereiden yhteinen valtakunnallinen edunvalvontajärjestö ja tekee yhteistyötä myös Kulta ry:n kanssa, joka kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö (myös orkesterikentän osalta). Kuopion kaupunginorkesteri kuuluu suomen orkestereiden edunvalvontajärjestöön Suomen Sinfoniaorkesterit ry ja tekee yhteistyötä pohjoismaisten ja keski- eurooppalaisten orkestereiden kanssa. Musiikkikeskuksen ja Kaupunginorkesterin johtaja on 2024 alkaen valittu Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n hallituksen jäseneksi.

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Ympäristökriteerit sisältävät kilpailutukset (M€/v, kpl/v, %)	Taidelaitokset pyrkivät hankkimaan vastuullisesti ja hiilineutraalisti tuotettuja tuotteita. Toimipisteissä kierrätetään ja hankinnoissa huomioidaan kiertotalous mahdollisuuksien mukaan. Molemmat taidelaitokset selvittävät kuinka voivat toteuttaa kansainvälisten suositusten ja käytäntöjen mukaiset ympäristöviisaat toimet.
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmatoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	CO ₂ -päästöt / asukas (t CO ₂ -ekv / as)	Taidelaitokset voivat herätellä ja puhutella kuntalaisia ohjelmistovalintojen kautta. Teatteri voi joillakin esityksillä pitää aihetta esillä ja ottaa kantaa - sillä tavoin toimia mm. ilmastonmuutoksen hidastamisen ja luontokadon torjumisen puolesta. Kaupunginorkesteri voi ottaa ohjelmistoon ilmastonmuutosta kommentoivia teoksia. Teatteri on vakiinnuttanut yhteistyön paikallisliikenteen kanssa siten, että teatterilipulla pääsee kulkemaan maksutta linja-autolla ennen ja jälkeen esityksen.
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä	Lähiruuan osuus Kasviproteiinien osuus Ruokahävikin määrä (kg)	Taidelaitosten nykyinen kahvila- ja ravintolapalveluiden tuottaja on tietoinen linjauksesta ja seuraavan kilpailutuksen yhteydessä (2025-2026) tätä voidaan haluttaessa painottaa.
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tehostamme energiankäyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyttöä	Sähkön ja lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (kWh / r-m ³) Uusiutuvan energian osuus tuotetusta energiasta (%)	Taidelaitoksissa pyritään eroon vanhoista halogeenilamppuja käyttävistä valaisimista ja käytetään enenevässä määrin LED-lamppuja.

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Palvelujen digitalisaatioaste Tyytyväisyys palveluihin	Musiikkikeskus striimaa valikoiman konsertteja paikalliselle, kansalliselle ja kansainväliselle yleisölle. Nämä maksuttomat striimaukset ovat katsottavissa myös catch up -lähettyksinä kaupunginorkesterin Youtube-kanavalla. Kaupunginorkesteri ja kaupunginteatteri ovat yhdessä kulttuuripalveluiden kanssa mukana kolmen kaupungin KUDOS-hankkeessa. Hankkeessa kehitetään applikaatio asiakaspolun digitalisointiin.

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Kuntalais- ja asiakaspalautteet Kuntalaisaloitteet	Taidelaitokset tekevät säännöllisesti asiakastutkimuksia, joiden tulokset otetaan huomioon toiminnassa ja sen kehittämisessä.
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen lapsivaikutusarviointien määrä	Vuonna 2025 taidelaitokset tutkivat yhdessä, miten lapsivaikutusarviointi voidaan taidelaitosten osalta Kuopiossa toteuttaa.
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Maaseutuvaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen maaseutuvaikutusarviointien ja tavanomaista tarkempien maaseutuvaikutusarviointien määrät	
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetovoimaa	Hakijoita / avoin työpaikka Työnantajan suositteluindeksi	Taidelaitokset tekevät monipuolista yhteistyötä erilaisten kumppanien (mm. yrittäjät, oppilaitokset, toiset kulttuuritoimijat) kanssa. Taidelaitokset työllistävät laaja-alaisesti eri toimialojen ja eri ammattien osaajia. Näin taidelaitokset edistävät osaltaan kaupungin vetovoimaa työnantajana. Kansainvälisessä kilpailussa Kuopion palkkataso ei ole kilpailukykyinen.
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Toimielinten itsearviointien kehitys	Taidelaitokset pyrkivät kehittämään systemaattisesti henkilökunnan työyhteisötaitoja. Teatterilla järjestetään koko henkilökunnalle työyhteisökoulutusta ja siltä pohjalta soveltaen täsmällistä jatkokoulutusta joillekin tiimeille. Kaupunginorkesterin muusikot ja Musiikkikeskuksen henkilökunta ottivat 2023-2024 osaa orkestereille suunnattuun Virite-hankkeeseen, jossa käsiteltiin työyhteisötaitoja, etenkin psyykkisesti turvallisen tilan muodostamista.
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Johtamisen arvioinnit	Teatterilla on säännölliset esihenkilöpalaverit sekä esihenkilöt koulutetaan (esim. ammattitutkinnolla). Ohjeistukset ja säännöt ovat käytännölliset, arkea palvelevat, ajan tasalla ja saatavilla toimien selkänäjana esimiestyölle. Musiikkikeskuksella kehitetään kohtaamisen ja toimimisen malleja. Tähän prosessiin kuuluu mm. pidettävien kokousten tarkoituksenmukaisuuden tarkastelu sekä uusien foorumien perustaminen tarvittaessa (esim. säännölliset päällikköpalaverit). Kehityskeskustelut ovat osa vuosikelloa molemmissa organisaatioissa.

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Kouluspäivät / htv Työkierto	Taidelaitokset kantavat vastuun henkilöstön osaamisen kehittämisestä. Teatteri kouluttaa henkilöstöään tarpeen mukaan esim. räätälöityä täydennyskoulutusta ammatinhallinnan kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi. Musiikkikeskuksen henkilökuntaa kannustetaan kouluttautumaan ja ottamaan osaa relevanteille ammatillista osaamista päivittäville ja laajentaville kursseille. Kaupunginorkesterin muusikot osallistuvat vuosittain erilaisiin koulutustapahtumiin.
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta	Työhyvinvointikysely	Taidepalveluiden henkilöstölle tehdään yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat ja niiden etenemistä seurataan. Taidepalveluissa kannustetaan henkilöstöä arjen fyysiseen aktiivisuuteen. Vahvistetaan työpäivän aikaiseen aktiivisuuteen kannustavaa työkuultuuria ja työmatka- ja vapaa-ajan liikkumista. Musiikkikeskuksen hallintohenkilökunta ottaa osaa työnohjaukseen ja työhyvinvointikoulutukseen. TYHY-päivät suunnitellaan yhdessä työntekijöiden kanssa. Kaupunginorkesterin muusikoiden käytettävissä on erilaisia räätälöityjä hyvinvointipalveluista, kuten muusikkojen työergonomiaan liittyvää. Orkesterimuusikoiden Tyhy-viikko suunnitellaan yhdessä muusikkojen edustajien kanssa.
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorummeita.	Henkilöstön kehittämisaloitteiden määrä Etätyötä tehneet henkilöt ja etätyöpäivät	Taidelaitoksissa tehdään hybridityötä tehtävissä, joihin se soveltuu. Musiikkikeskuksella pyritään luomaan avoimen keskustelun kulttuuria, jossa jokainen rohkaistuu kertomaan omista ajatuksistaan ja ideoistaan.
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulorahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	Vuosikate % poistoista Investointien tulorahoitus % Lainamäärä € / asukas	Taidelaitosten omaa tulorahoitusta pyritään kasvattamaan lipunmyyntiä nostamalla. Tämä vaatii riittävästi kiinnostavia ohjelmistoja ja valovoimaisia tähtiä. Taidelaitoksissa selvitetään vuonna 2025, kuinka kausibudjetointi voisi työkaluna mahdollistaa suurten panostusten jaksottamisen pidemmälle aikavälille. Suuret, kiinnostavat ohjelmistot ovat kalliita tuottaa, samoin suuret valovoimaiset tähdet ovat kalliita. Suunnittelun liikkumavara vuosibudjetoinnissa on erittäin rajallinen.
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn	Tilakustannukset % kokonaiskustannuksista	Taidelaitosten ajanmukainen konsertti- ja kokoustekniikka vaatii jatkuvaa päivitystä.

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet
	mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa		<p>Musiikkikeskuksen peruskorjaustarve on ilmeinen. Osa tiloista on lähes alkuperäisessä asussa. Vuonna 2018 toteutetun remontin yhteydessä useita suunniteltuja toimenpiteitä jäi toteuttamatta. Huippuartistit ja suuret konferenssit edellyttävät tiettyä teknistä varustelutasoa, johon ainakaan Musiikkikeskuksella ei tällä hetkellä yllä.</p> <p>Suunnitteilla on auditorion peruskorjaus hybridi-akustiikka-tilaksi.</p> <p>Teatterin suuren peruskorjauksen yhteydessä tilat ajanmukaistettiin, mutta tilat ja tekniikka vaativa jatkuvaa ylläpitoa ja päivittämistä.</p> <p>Tilakustannukset ovat suuria kiinteitä kuluja. Kaupunginteatterin tilakulut ovat 31 % toimintamenoista. Musiikkikeskuksen-kaupunginorkesterin yhteensä 25 %.</p>

Tunnusluvut

Suorituskykymittarit

Mittari	TP 2022	TP 2023	30.6.2024	Tavoite 2024	Tavoite 2025
Teatterin ison salin täyttöaste (%)	54,3	78	45	85	85
★					

Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

Mittari	TP 2022	TP 2023	30.6.2024	Tavoite 2024	Tavoite 2025
---------	---------	---------	-----------	--------------	--------------

Kaupunginteatteri

Mittari	TP 2022	TP 2023	30.6.2024	Tavoite 2024	Tavoite 2025
Teatterissa kävijöiden lukumäärä (kpl)	53 013	77 881	34 543	80 000	80 000
Nettokustannukset / katsoja (€)	91,9	74,21	77,95	65,7	64,28
Näytäntöjen lukumäärä (kpl)	384	295	114	250	250
Kaupunginteatterin tilojen määrä (m ²)	7 982	7 982	7 845	7 845	7 845

Musiikkikeskus

Mittari	TP 2022	TP 2023	30.6.2024	Tavoite 2024	Tavoite 2025
Musiikkikeskuksen kävijöiden lukumäärä (kpl)	73 245	81 168	42 972	100 000	100 000
Tapahtumien lukumäärä (kpl)	400	566	273	400	400
Nettokustannukset / kävijät (€)	10,0	8,54	8	45	14
Musiikkikeskuksen tilojen määrä (m ²)	5 760	5 760	5 760	5 762	5 760

Kaupunginorkesteri

Mittari	TP 2022	TP 2023	30.6.2024	Tavoite 2024	Tavoite 2025
Kaupunginorkesterin konserttien kokonaislukumäärä (kpl)	119	209	91	100	150
Livekuulijoiden kokonaislukumäärä (kpl)	27 877	31 481	20 443	30 000	30 000
Nettokustannukset / kuulijat (€)	136	128,56	101	130	130
Nettokustannukset / kuulijat, sis. striimit (€)	136,0	128,56	101	130	130

Johdon tukipalvelut

Mieliteko

Kuopion kaupunki on päätoteuttajana *Työ ja mielen hyvinvointi - Mieliteko 2.0* -ryhmähankkeessa. Muut toteuttajat ovat Itä-Suomen yliopisto, Savonia-ammattikorkeakoulu ja Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Kuopion kaupungin toteuttamassa osahankkeen kokonaistavoite on valmentaa 576 työssäkäyvää henkilöä ja osallistaa 94 yritystä tai työpaikkaa 31.8.2026 mennessä. Pääviestintäkanavana on www.mielitekomedia.fi.

Kuopion osahankkeelle on hankesuunnitelmaan kirjattu kaksi toimenpidettä: 1) työhyvinvoinnin muutosvalmennus ja 2) vaikuttava muutosviestintä. Näitä toimenpiteitä toteutetaan systemaattisesti myös vuonna 2025. Tavoitteena on saada viimeiset toimenpide 1 mukaiset muutosvalmennukset käyntiin vuoden 2025 loppuun mennessä. Vuoden aikana käynnistyy uutena Mielitekoagentti/-lähettiläs toiminnan pilotointi, jonka avulla valmennuksissa saadut työkalut juurrutetaan pilottiin osallistuville työpaikoille.

Hankkeessa työskentelee hankerahoituksella projektipäällikkö, kaksi muutosvalmentajaa ja kaksi viestintäasiantuntijaa. Hankesihteeri työskentelee 50 % työpanoksella ja nämä palkkakulut katetaan hankkeen flat rate -osuudesta. Hankejohtaja työskentelee Kuopion kaupungin perusrahoituksella.

Rahoituksesta 80 % tulee ESR+-rahoituksesta. Muiden mukana olevien Pohjois-Savon kuntien rahoitusosuus kattaa ryhmähankkeen maksatushakemusten mukaan 6,5–10 %. Kuopion omarahoitusosuus on 10–13,5 %.

Tapahtumatiimi

Tapahtumatiimin tavoitteina ovat tapahtumamyynnin kasvattaminen, tapahtumamyyntiprosessien, yhteistyön ja tapahtumaviestinnän kehittäminen eli tapahtumajärjestämisen helpottaminen ja kaupungin vetovoiman kasvattaminen.

Tapahtumatiimi kehittää tapahtumatuotanto- ja myyntiprosesseja kaupungin sisäisesti ja myy kaikkia Kuopion tapahtumatiloja tapahtumanjärjestäjille.

Budjetin hankinnat itävät sisällään pääsääntöisesti myyntityötä tukevaa verkostoitumista sekä CRM työkalun. Toiminnan alla niin ikään myyntityötä tukevan materiaalin ja verkostojen kehittämistä.

Kuopion kaupunki osallistuu omalla osastolla Kongressi meetings & events messuille, joka kokoaa yhteen tapahtuma-alan keskeisimmät ostajat, ammattilaiset ja tärkeimmät palveluntarjoajat. Myynnin edistämisen toimenpiteenä tapahtumatiimi pyrkii kutsumaan Kuopioon tapahtuma-alan vaikuttavia tahoja, kuten tapahtuma-agentteja tutustumaan Kuopioon tapahtumakaupunkina. Lisäksi tapahtumatiimi järjestää toukokuussa 2025 tapahtumaseminaarin, johon kutsutaan laajasti alueen tapahtumatoimijoita.